

קונטרס

הבינוני

**פרשת
ויקהל
תשפ"ה**

שנה ז'
חוברת כ"ד
גליון 356

שיעורי

**הרב שמעון
שפיצער שליט"א**

לתרומות וחכיות בהפצת הגליון
ושיעורי הבינוני, צרו קשר עם 'מכון
הבינוני': 718.387.1122 או במייל:
info@machonhavineini.com

לקבלת הגליון וקונטרס הבינוני המלא,
או לקבלת השיעורים, שלחו מייל:
info@machonhavineini.com
קו עדכונים לשיעורים, פארברענג
ליל שיש, ומעמדים מיוחדים בא"י.
073-347-8404

072.257.7726 א"י
718.686.8300 ארה"ב
0204.586.2115 בריטניה
03.300.0223 בלגיה

קול הבינוני

עימוד
נחמן אייזנבאך
(+972) 053-3153-305

מפתח העניינים

מדור אמונה ובטחון שיעור רע"ט

יום שלישי פרשת כי תשא י"א אדר תשפ"ה

ה הכח לשמוח בכל מצב בחיים

קושי האדם בהתנהגות עם הסובבים אותו | מה יעשה אדם ולא יתייאש? | הצלחת האדם היא הצלחת הקב"ה | אין הקב"ה בא בטרונאי עם בריותיו | כשהמצב סגור ומסוגר מכל צד | לא עליך לבדך המלאכה להצליח | מצבים מורכבים הם סדר העולם | יש מחכה בתור ונהנה | ארבעה שכנים בקומה אחת | לא טוב היות האדם לבדו | טוב עדיף מנחות | חמש הנקודות בקצרה | וישמחו בך כל חוסי בך | הפרשנות שבין המצב והרגש | ארבע תגובות לאותו מצב | ההיסטוריה משליכה על הפרשנות | מצב קשה אינו מכריח להרגיש רע | מי אמר לך שזה הפירוש הנכון? | יום טוב אין דער וואכן | לומדים לצחוק על הבקשות המופקעות | הוא לא עובר בשבעה מדורי גיהנום | הדברים הגדולים אינם בהכרח הקשים | לספר בלי להוסיף הרגשים | לומדים לסנן את הסיפורים | מחשבות משנות מציאות - מעשה שהיה

יום רביעי פרשת כי תשא י"ב אדר תשפ"ה

ב הגילוי שהטבע יכול לעזור ליהודי להצליח

בזכות קבלת התורה מאהבת הנס | על-ידי התשובה נתייממה הנבואה | בימי מרדכי ואסתר נזדכך הטבע | אין שום סיבה שהגוף ימשוך לרע | אין שום סיבה שלא נתפעל מהבורא | אין שום סיבה לאנטישמיות בעולם | כשרואים שהטבע מתהפך מצד לצד | כשבכל המדינות סוגרים עלינו | הטבע אינו דבר שצריך להלחם בו | טעותו הקטנה של אחשוורוש | הסיפור של המגילה רק מתחיל | גם אויביו ישלים אתו | הרגש של האשה יכול להיות לעזר | העולם מלא באנשים בעלי הרס עצמי | כשהמשגיח והמנהל לדבר אחד מתכוונים | מדת הכתר משתקפת מהבריאה

יום שני פרשת ויקהל י"ז אדר תשפ"ה

ל חשבון הנפש רק מתוך שמחה ושלימות הנפש

זבחי אלוקים רוח נשברה | אונן אינו משלח קרבנותיו | הכהנים והלוים משלימים בעדו | אדם שבור לב דומה לבעל מום | כשהלב שבור עושים טעויות | על טעויות משלמים | המן וסייעתו היו כלים לקדושת השם | אינך בר יכולת לפשפש במעשיך | אינך כשיר להכנס לניתוח | כל מזמורי התהלים נאמרו מתוך שמחה | האדם משווה עצמו לדוד המלך | האדם מתפעל מהלבושים | קמפיין עושים במתינות ובישוב הדעת | דוד ביקש להיות רדוף כל החיים | הכא נמי בעבדותיה טריד | ניתן לחסוך קטטות ומריבות

מדור אור החיים הק'

ליל שישי פרשת ויקהל כ"ז אדר א' תשפ"ד

לח השומר את השבת כמודה בכל התורה.....

שקול שבת כנגד כל התורה | כל השומר שבת כהלכתו | נתאוה להיות לו דירה
בתחתונים | לא תעשה כל מלאכה | אם אין לי רשות - אינני יכול | שבות כאילו
כל מלאכתך עשויה | שיהא שם שמים מתאהב על ידך

מדור שיעורי ליל שישי

ליל שישי פרשת ויקהל כ"ג אדר א' תשפ"ב

מא השתוקקות לעבודת ה' מתוך גילוי שכינה.....

רחמנא ליבא בעי | נכספה וגם כלתה נפשי | ואין אנחנו יכולים להשתחוות לפניך
| מטבע של אש | לפיכך הקדים שקליהם לשקליו | הארת פרשת שקלים | אור פניך
עלינו אדון נשא

ליל שישי פרשת ויקהל כ"ג אדר א' תשפ"ב

מד כל אחד מביא את תכונותיו לעבודת ה'.....

וכל אשר נמצא אתו | לעבוד את עבודת המשכן | לבב עקש יסור ממני רע לא
אדע | בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין | האדם לא נברא אלא לשבר טבעו

מדור אמונה ובטחון

שיעור רע"ט

נדבת

הר"ר יואל ווערצבערגער הי"ו

לרגל הולדת בנו

לזכות הבחור הבר מצוה

חיים מרדכי בן יכט נ"ו

נודב ע"י אביו הר"ר יודל לעפקאוויטש הי"ו

יום שלישי פרשת כי תשא י"א אדר תשפ"ה

הכח לשמוח בכל מצב בחיים

מלחמה, אך אפשר להגדיר זאת כעניין ברור יחסית. אם יקפיד שלא לאכול מאכלים כבדים בערב, יכין שעון מעורר, יקבע עם חבירו ללמוד עמו בבית הכנסת ויתפלל על זה לפני השינה - הרי שבס"ד יוכל לקום בזמן. כך גם לגבי קביעת עתים לתורה, לגבי תפילה, ולגבי לימוד גמרא, ואף בענייני "סור מרע". אדם יכול, עם סייעתא דשמיא, לקבוע לעצמו סדר ולמנוע מעצמו מצבים מסוכנים ברוחניות. אמנם אין זה דבר קל, אך כאשר ההצלחה מוגדרת וברורה, קל יותר לאדם לבטוח בה' ולהאמין שיצליח במשימתו. אמת, נכון הדבר שכאשר האדם רואה שהוא נופל שוב ושוב, הגם שכבר ניסה כל-כך הרבה פעמים לעצור - היאוש מתחיל לכרסם בו, אבל עדיין יכול הוא לשאוב עידוד מהצלחותיו ולהתחזק באמונה שה' יסייע לו לעמוד שוב על רגליו.

קושי האדם בהתנהגות עם הסובבים

אותו

בשיעור הקודם התחלנו ללמוד את דברי רבינו המחבר בעניין הקשיים שבהתנהלותו של אדם כיהודי ירא שמים בתוך סביבתו הקרובה. כאשר מדברים על אנשי סביבתו, הכוונה לאלו הקרובים אליו ביותר. אם הוא בעל אשה וקרובים, עליו לדעת כיצד להתנהג עמם כראוי, וזה כולל לקיים את אחריותו לתפקידים המוטלים עליו. לשם כך, עליו לבטוח בה' שיסייע לו לקיים כראוי וכרצון התורה. כאשר מתבוננים בעומק העניין, מתברר כי שליחות זו המוטלת על האדם, קשה בהרבה משמירה על יראת שמים בתחומים 'חיצוניים' יותר של עבודת ה'.

לדוגמא, כאשר אדם צריך לבטוח בה' שיעזור לו לקום בזמן... גם בכך עליו לקיים

יהיה לו בן שעושה לו בזיונות. ויחד עם כן לא יזניח אף פעם את תפקידו לחנכו. ומה עם בין הזמנים? ומה עם הילד שיש לו חברים מסוימים שנמצאים על הגבול ויש לשקול אם הם טובים בשבילו או לא? הדברים האלה נוגעים כל-כך עמוק בנפש שהאדם יכול מהר מאוד להרים ידיים ולהתייאש ואף לומר בפה מלא: זה נראה לי בבחינת על מנת שתעלה לרקיע. מה גם שכל אחד מצווה בזה ללא יוצא מן הכלל. בדברים אחרים עוד אפשר לומר שמי שהוא בעל כשרון או מי שמגיע בבית חשוב - מצפים ממנו ליותר. אך ההתנהגות הנכונה עם האשה והילדים ועם שאר בני הסביבה, היא דבר שדורשים אותו מכל אחד ואחד, ובכן, השאלה היא: מה יעשה אדם ולא יתייאש? מה יעשה מצד עבודת הבטחון, כדי שיהיה שמח ויבטח באמת בה' שיעזור לו בכך?

הצלחת האדם היא הצלחת הקב"ה

הנה כל זה מביא אותנו אל הכלל האומר שכאשר האדם עומד מול ענין רוחני ומרגיש שזה אצלו בבחינת על מנת שיעלה לרקיע, עליו לזכור רשימה של מאמרי חז"ל, וזו בעצם הרחבה של סוגיית הבטחון ברוחניות בדברים שהאדם מרגיש שאין לו סיכוי בהם. נסביר: זה שאנו צריכים לבטוח בה' בדברים הרוחניים - זה כבר למדנו. רבינו המחבר הרי כותב בהקדמתו שהבטחון נחוץ לרוחניות מחמת כמה צדדים. אכן כשמדובר בדברים רוחניים, יש לו לאדם לפעמים את הצד השני, הדברים שבהם הוא בטוח שיצליח, ואז הוא צריך לשון שבכוחות עצמו לבדו אינו יכול לעשות כלום. אז הוא צריך מצד מצות הבטחון להזכיר לעצמו שוב ושוב שאלמלא הקב"ה בעזרו - אינו יכול לו. אל תהיה כל-כך בטוח שתצליח. ואם הוא הצליח, עליו לזכור שזו הצלחתו של

שונה הדבר כאשר האדם מתבונן קצת מה כלול באחריות שיש לו כלפי האנשים הסובבים אותו, כי הוא מבין שזה הרבה יותר מורכב מכל הדוגמאות הנ"ל. הסיבה לכך היא, שאינו יכול להימנע מלהיפגש איתם או להשתמש מאחוריותו כלפיהם. לדוגמא, בענייני "סור מרע", יכול אדם לבחור לעצמו מקום עבודה על טהרת הקודש ולבנות לעצמו מסגרת שמורה. ברור שבלי תפילה אין לו לאדם שום תקווה, אך עדיין מצדו הוא יכול להזהר שלא להכנס במקום סכנה כדי שלא יהיה לו נסיון יומיומי. לעומת כן, לגבי התנהגותו עם אנשי סביבתו, אשתו, ילדיו, אחיו ואחיותיו, גיסיו ושכניו, אשר צריך שיוודע תעלומות יעיד עליו שהיא באמת נכונה, הלא היא כל-כך עמוקה ומורכבת.

כדי להתנהל נכון, מצד אחד עליו להכיר טובה כמו לשאר כל אדם לפחות, ומצד שני הרי אמרו חז"ל (סוטה מז, א) שעל האדם לנהוג עם אשתו בדרך של 'שמאל דוחה וימין מקרבת'. כלומר, עליו להיות ברגע אחד גם תקיף אך גם רך כקנה, גם לרחם וגם לעשות את הדבר הנכון גם כאשר הרחמנות קוראת לו לפעול אחרת. כפי שאמר החכם מכל אדם (משלי יג, כד): חושך שבטו שונא בנו.

מה יעשה אדם ולא יתייאש?

כך כותב רבינו המחבר לגבי התנהגות האדם עם האשה והילדים, ובוודאי כולל את חינוך הילדים: "וְשִׁתְּדֵל לַפְּרוּעַ מַה שְׁחִיבֵי לָהֶם וְלַעֲשׂוֹת חֲפָצֵיהֶם וְלִהְיוֹת לְבוֹ שְׁלֵם עִמָּהֶם". הרי שעל האדם לכוון בשעה שהוא מחנך את בניו למען מטרה אחת בלבד - להיטיב לבניו. יחנכם, יעודדם וימריצם, ויעשה זאת תמיד לטובתם ללא שום נגיעה אישית, כלומר, לא כדי שיהיה לו בן כזה שעושה לו כבוד ולא כדי שלא

מגיע למצב שבו אינו מצליח כלל. הוא אינו רואה שום דרך להצליח בחמישים השנה הבאות, וכבר התפלל הרבה מאוד ועדיין לא הצליח. וכפי שראינו האדם נמצא במקום הזה בכל הקשור להתנהגותו עם בני האדם הקרובים אליו לגבי מילוי תפקידו לשם מילוי תפקידו בלבד ולא בשביל נגיעותיו האישיות. אם הוא מרגיש מיואש, עליו לזכור מה צריך היהודי לעשות כשהוא עומד בפני ענין רוחני שהוא מוכרח לקיימו. ואינו רואה שום דרך מעשית לקיימו.

אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו

נדבר בס"ד על חמש נקודות (לא חמש נקודות נפרדות לגמרי, אך חמש נקודות המשלימות זו את זו) שעל האדם לשנן במקום כזה. הנקודה הראשונה: **חז"ל** אמרו (ע"ז ג, א): "אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו". והפירוש הוא, שהקב"ה לעולם לא יכניס את האדם למצב שיובילו בעל כרחו לכשלון. אכן רגילים לפרש את המאמר הנ"ל בזו הדרך: אם הקב"ה הכניסך במצב זה, פירושו של דבר שיש לך את הכוחות לעמוד בו. אבל אין זה מדויק לגמרי. זה רק כמעט מדויק. והחילוק בין כמעט מדויק למדויק לגמרי, הוא גדול מאוד, ואי ידיעת הפירוש המדויק מביא אנשים לטעויות רבות.

נבאר את שיחנו: פעמים שיש לו לאדם נסיון גדול מאוד ואינו מצליח לעמוד בו, ואז הוא מתמרמר ואומר: בעצם הייתי יכול להצליח, שהרי כתוב שהקב"ה אינו מנסה את האדם מבלי שיהיו לו הכוחות לזה. הוא לא מכניס את האדם לשק ואומר לו: הנה אני מצוה אותך לקיים דבר שלא תוכל לקיימו ואז אני עניש אותך. לא! אם הוא נתן לך את המצב, פירושו של דבר שזה טוב בשבילך ושתצליח.

הקב"ה ואינו קשור אליו כלל. מתנה היא שנתן לו הקב"ה, וזה שהקב"ה יתן לו על כך שכר, הוא לפנים משורת הדין.

אכן כן, מצד שורת הדין, לא היה הקב"ה צריך ליתן שכר על הצלחות ברוחניות. כך איתא מהרבי ר' יהונתן אייבשיץ זיע"א על הא דאיתא בסנהדרין (צג, ב): "נחמיה בן חכליה מאי טעמא לא איקרי סיפרא על שמייה? אמר רבי ירמיה בר אבא: מפני שהחזיק טובה לעצמו, שנאמר (נחמיה ה, יט): זכרה לי אלוקי לטובה [כל אשר עשיתי על העם הזה]". הרבי ר' יהונתן מבאר טעמא דמילתא, וכך הוא בקצרה בחידושי אגדות מהרש"א על אתר, כי אם היתה לו לאדם הצלחה ברוחניות, הקב"ה הוא זה שנתנה לו. הוא זה שהתאים לו את המציאות מסביב, הוא זה שנתן לו את הכשרון, עורר בו את הרצון, ונתן לו את הכח לעשות מה שעשה.

אפילו בלי להיכנס לסוגיית הבחירה, ברור שהתנאים לקיום המצווה ניתנו לאדם מאת הקב"ה: הכשרון המסוים, הסביבה המסוימת, והאנשים שסייעו לו. אם הצלחת - הרי שהקב"ה הגיש לך זאת על מגש של כסף, ואם כן, אין לך לייחס זאת לעצמך.

לכן, כאשר אתה מבקש טובה מהקב"ה, תבקש ממנו שינהג עמך לפנים משורת הדין, מתוך שהוא חונן ונותן גם למי שאינו ראוי. אל תשתמש בזכויותך ומעשיך הטובים כטענה לקבלת שכר. אינך רוצה גללות מה עוד עשית. מוטב שלא תכניס את עצמך לפינה זו. במקום זאת, בקש מהקב"ה אך ורק מצד שהוא רחום וחונן ונותן לכל אחד את צרכיו.

אלו הן מחשבות הבטחון שעל האדם לחשוב כשהוא מצליח ברוחניות, אך כעת אנו מבקשים לדעת מה עליו לחשוב כשהוא

וכעת הוא רוצה שגם אשתו תצא לעבוד, אבל היא לא יכולה. אם היא תצא לעבוד, זה רק יחמיר את המצב. הוא כבר דיבר אתה וזה לא עזר.

בדומה לזה אנשים רואים זאת לגבי ענייני רפואה, לגבי ענייני חינוך, לגבי ענייני לימוד התורה. **בכל תחום זה קיים צריך האדם לזכור שמצב זה שבו הוא נמצא, נכלל במה שרבינו המחבר מדבר כאן. זה עוד דוגמא למושג הנ"ל שיש לו לאדם תפקיד רוחני ואינו רואה דרך לקיימו.** הדבר הראשון שהוא צריך לזכור הוא ש'אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו'. אכן אם האדם חכם, לאו דוקא בעל כשרון, אבל הוא מבין מה הוא רוצה ורואה איך הקב"ה סגר עליו באופן המוכשר ביותר, הרי הוא שואל: מה הקב"ה רוצה ממני? איך יתכן לומר ש'אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו' כאשר אני סגור כאן מכל צד ואיני יכול לעשות כלום.

לא עליך לבדך המלאכה להצליח

התשובה היא, וכאן נגדיר את החילוק בין הפירוש המדויק של המאמר הנ"ל לפירוש הבלתי מדויק. 'אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו' פירושו שהקב"ה העמיד אותך במצב זה בשביל תכלית מסוימת. מצבך מדויק ובסופו של דבר, אם תתנהג נכונה, זה יוביל אותך לידי שלימות ולידי טוב הנגלה. המצב הזה יביא לך דבר טוב. אתה אומר, שאינך יכול לעמוד בו ברגע זה? יש לזה כמה תשובות. ראשית כל, זה שאומרים שיש לך כוחות לעמוד בניסיון, היינו רק אם תבקש מהקב"ה שיעזור לך. אף פעם אין פירושו שאתה בעצמך יש לך את הכוחות לעמוד בו, כי לאדם אין כוחות אפילו לעמוד בניסיונותיו הקטנים, ואם כן זה שאתה אומר שאינך יכול להצליח בכוחות עצמך - אתה צודק בכך. אף פעם

כשהמצב סגור ומסוגר מכל צד

אכן האדם צריך ללמוד לתרגם את המאמר 'אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו' בהתאם למצבו. המציאות היא, (וכבר דיברנו על כך לאחרונה) שכל מי שנמצא בעולם, ימצא את עצמו במשך תקופות ארוכות או קצרות, בפינה שבה הוא סגור מכל צד ואינו יכול לפנות לא ימין ולא שמאל. לפעמים זקוקים לשעה שלימה להסביר מדוע המצב כל-כך מסובך, גם מצד הסביבה, וגם מצד המשפחה. הוא כבר היה מוכן לעבוד, אבל חותנו אינו מרשה לו, ואם ייצא לעבוד - יהיה לו הרבה יותר גרוע. כיון שכן, אינו עובד לפרנסתו, וכיון שאינו עובד - אין לו כסף, וכיון שאין לו כסף - אינו יכול לשלם למטפל לבנו הזקוק לעזרה, וממילא זה משפיע לרעה על אשתו. הכל אצלו מורכב ומסובך ומפותל, ובכל פינה שהוא פונה - יתנגש במשהו אחר, וכל פעם שהיועצים למיניהם נותנים לו איזו עצה, הוא מחייך ואומר: מה נראה לך, שאיני מכיר את העצה? אני מכיר אותה, אבל אני לא יכול להשתמש בה. אין לי דרך להחליץ ממצבי. במקום הזה הקב"ה מכניס כל אחד ואחד מבאי העולם, ויש לזה כל-כך הרבה משלים, כמספר האנשים הקיימים בעולם, עד שכל אחד בטוח שרק הוא אינו מסתדר. כולם יכולים להסתדר חוץ ממני. אני לא מוצא שום עצה. אוי לי מיוצרי אוי לי מיוצרי. לפנות לימין אינני יכול ולפנות לשמאל אינני יכול. אני לא יכול לעשות כלום.

אנשים רואים זאת לגבי ענייני הפרנסה. האדם רוצה לשלוח את אשתו לעבוד, כי הוא לא גומר את החודש, ומרגיש שבאו מים עד נפש. הוא עצמו עובד. לא סתם עובד. שש עשרה שעות ביום הוא עובד. הוא רץ ממקום למקום ומנסה לעשות כל מה שהוא יכול כדי להגדיל את הכנסותיו,

חיי האדם, הקב"ה יגדיל לו לאדם את נסיונותיו הן בכמות הן באיכות והן בעומק. בשיעור א' ישיבה קטנה, כיון שרק עכשיו הוא נעשה בר חיובא, דורשים ממנו לפי גילו, ללמוד בזמני הסדרים בישיבה ולדעת את המסכת הנלמדת. כשהוא נעשה יותר מבוגר, דורשים ממנו לעבוד את ה' יותר טוב, והיות שתכלית התורה והמצוות היא פנימיות האדם, כלומר האהבה לה', היראה לה', הענוה, הכרת הטוב כלפי אחרים, לכבד את הבריות, לא להשיב למחרפיו, וכן הלאה, כל מה שקשור לפנימיותו. לכן **ככל שילך האדם ויתבגר, יזמינו לו מן השמים עוד ועוד מצבים שיכריחו אותו לטפל בהן**. כך הוא סדר הבריאה.

הבה ניזכר בדברי **ספר הישר**, שאחד מהדברים שמצילים את האדם מן העצבות הוא שיזכור מהו המהלך של העוה"ז. **אל תיבהל כשאתה רואה דברים מפחידים. דע לך שזהו טבעו של העולם - כך הדברים מתנהלים**. הוא אומר שם שאם אין האדם יודע שכך טבעו של עולם, הוא נבהל לגמרי ושוקע בעצבות - למה זה קרה? אין לזה שום הגיון! צריך להכין את האדם. כאן בעוה"ז יש חולאים, כאן בעוה"ז אנשים מתים, כאן בעוה"ז יש בעיות כאלה וכאלה. בא ואראה לך. מצמידים לו מדריך שיתיר אתו ויראה לו מה קורה בדרך כלל בגיל עשרים ושבע ומה קורה בגיל עשרים ואחת. כך, למשל, ישנו המושג 'עלטערער בחור'^א - מעבר למציאות עצמה, הוא נושא עמו תחושות ורגשות קשים שעלולים להעיק על האדם. אך **עצם ההכרה בכך שזו דרכו של העולם - היא שמצילה מן העצבות**.

פעם שאלנו כיצד הדברים הללו מתיישבים עם מאמר הצידיקים: 'תחשוב

אין האדם יכול לבד. **אלמלא הקב"ה בעזרו - אינו יכול לו**. איך זה עולה בקנה אחד עם המאמר אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו שפירשו - אם יש לך נסיון, ברור שיש לך את הכוחות לעמוד בו? התשובה היא שהכוונה היא יחד עם הקב"ה. אף פעם לא היתה הכוונה בלעדיו. עליך לברר שלא יהיה בזה סתירה אצלך בלב.

הדבר השני שעליך לזכור בעניין המאמר 'אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו' הוא שאין הכוונה שמיד בפעם הראשונה תצליח. ממש לא זו הכוונה. הכוונה היא **שאתה תחפש את הקב"ה ותנסה לעשות מה שצריך - תראה שזה מצמיח טוב**. זה כמובן יכול לקחת זמן.

ובכן, הכלל הראשון שעל האדם לזכור **כשהוא נמצא בנסיון רוחני ומרגיש שאינו יכול לעמוד בו, הוא שבעזרתו יתברך ויכל גם יוכל לעמוד בו**. זהו הדבר הראשון. אני יכול להירגע, אינני צריך לדעת לצייר את זה, אינני צריך לראות את זה בתמונה, כי **אני יודע בבירור שבעזרתו יתברך אוכל לעמוד בו**. הרי זה כאילו החצי השני. **אלמלא הקב"ה בעזרו - אינו יכול לו, אבל אם הקב"ה בעזרו - יכול גם יכול לו**. זהו הכלל הראשון. וכאמור, 'אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו' פירושו **שהקב"ה הוא זה שהכניס אותי במצב זה, אם אפנה אליו - הוא יעזור לי**.

מצבים מורכבים הם סדר העולם

הנקודה השניה: האדם צריך לזכור (והיא תולדה של הנקודה הראשונה) **היא שאם אני רואה שאיני יכול, פירושו של דבר הוא שהקב"ה דורש ממני להתפלל אליו. הוא דורש ממני לעשות השתדלות גדולה על-ידי תפילה להצליח בתחום זה**. ובמשך

א. בחור שהגיע לפרקו ועדיין לא נישא.

רבינו המחבר הוא הצורך לדעת כיצד להתנהל נכון עם בני האדם - אם בענייני ממון, אם ברגשות, ואם באחריות שיש לאדם כלפיהם. אלו סוגיות עמוקות ומורכבות. וכאן הוא מוסיף חידוש חשוב:

ההתמודדות עם הזולת אינה נובעת רק מהמציאות שבה יש הרבה אנשים בעולם וצריך ללמוד להסתדר איתם. אין זו רק שאלה טכנית, כמו הטענה שעקב מחסור בדירות נאלצים לבנות בניין עם כמה יחידות דיור בכל קומה, ולכן יש צורך "ללמוד להסתדר". כך, למשל, בערב פסח כולם נדחקים לאכול בחדר המדרגות, ובסוכות - כל אחד חוגג שמחת בית השואבה בסוכתו הצפופה. מה לעשות? הדירות יקרות, והמציאות מחייבת להסתגל אליה.

לא! לא זוהי הסיבה האמיתית.

ההפך הוא הנכון. הקב"ה לפעמים מצמצם את פרנסתו של האדם דווקא כדי שיימצא באותה קומה עם שלוש משפחות נוספות, ושביניהם יהיה גם אותו שכן תמהוני - כל זאת כדי שהאדם יידרש לזכך את פנימיותו, לעבוד על מידותיו ולצמוח מבחינה רוחנית.

לא טוב היות האדם לבדו

העולם מיוסד כך לכתחילה שבלכתחילה, וכשהאדם מתבגר, זה בהכרח יקרה לו. מתבגר פירושו שהוא מקים את ביתו, כדי לקיים את מה שנאמר (בראשית ב, יח): 'לא טוב היות האדם לבדו'. אך האברך תמה ואומר: איני יודע מי כתב כך בתורה. בבחורתי, כששוטטתי במקומות הקדושים - זה היה גן עדן! זה לא עניין אף אחד היכן אני נמצא ומה אני עושה. עכשיו, לעומת זאת, כל צעד קטן הופך לפרשה חדשה. לי דווקא נראה שטוב יותר להיות לבד...

טוב - יהיה טוב? הרי לכאורה יש בזה סתירה. אך התשובה פשוטה: **בוודאי שהקב"ה מוביל את הכל לטובה, אך יחד עם זאת, על האדם להכיר את הכללים שעל פיהם מתנהל העולם.** כשאתה נמצא במצב קשה, אל לך להוסיף עליו עצבות, כי כך הוא סדר העולם. הקב"ה מנהל כך את העולם.

יש מחכה בתור ונהנה

הבאנו לזה דוגמא במי שהולך לרופא מסוים, וחבירו הפיקח, מתקשר אליו ואומר לו: אמור נא! זו הפעם הראשונה שלך? אני מקווה שאתה לוקח אתך ספר תהלים. כבר התפללת? כבר אמרת את החוק היומיומי? זה יכול לקחת זמן. שב ברוגע. זה יכול לקחת שעה או שתיים עד שיקראו לך להיכנס. ומה קורה אח"כ? - הוא מתקשר אל חבירו ואומר לו: אני לא יכול להודות לך מספיק על שהודעת לי קודם לכן. כבר הייתי מחוץ לבית כשדיברת אתי, מיד חזרתי ולקחתי גמרא כשאני מתכנן ללמוד איזה דף שאני צריך להשלים כבר הרבה זמן. אומר לך את האמת: כל-כך נהניתי, ודע לך שכאשר הגיע תורי וקראו לי להיכנס, עוד לא השלמתי את הדף, וביקשתי מהבא אחרי שייכנס לפני...

כך זה כשהאדם יודע איך הדברים מתנהלים, וכשאין האדם יודע, והוא ממחר ובטוח שזה יקח חמש דקות ותו לא, הוא מתרגז על כל העולם ומסתכסך עם אנשים תוך כדי המתנתו לרופא. האדם צריך לדעת - כך הוא סדר העולם. כשאתה יודע את זה, עכשיו אתה יכול לדעת שהקב"ה טוב ומטיב ושהוא מאזין לתפילותיך ויעזור לך, אבל יש סדר איך הדברים מתנהלים.

ארבעה שכנים בקומה אחת

עכשיו נבוא אל פרט נוסף בדברי הספר הישר מתוך סוגייתנו. הנושא שבו עוסק

לא יהיה לו נוח בשום דרך. והקב"ה אינו מוותר על אף אחת מהמדות. הוא לא יוותר על אף אחת. עכשיו אתה עובד על ביטול, עוד מעט תעבוד על ויתור בענייני ממון, ואחר כך על ויתור בתחום אחר. **הקב"ה מסדר שהתהליך יגיע לכל פניות הלב,** וזוהי התוכנית הרשמית.

נמצא לפי זה, שפירושו של 'אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו' הוא **שביון שהקב"ה רוצה שתידבק בו, עליך להתפלל על כך כל יום,** כדברי ה'אור החיים' הקדוש בפרשת כי תבוא.

הנקודה השלישית היא, שהתכנית האלקית קובעת כי 'אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהם' (גטין מג, א). זוהי התכנית הרשמית. מנסים שוב ושוב, לומדים מן הטעויות, זה העיקר. **כל עוד אתה לומד מן הטעויות וחושב לפני עשייתך, גם אם נכשלת - זהו חלק מהדרך.**

הנקודה הרביעית היא: זכור כי **הבא ליטרה מסייעין אותו, זה כל מה הקב"ה רוצה ממך.** הוא רוצה רק שתבוא לטהר. הוא מצפה ממך רק ההתחלה.

הנקודה החמישית היא: **עצם העובדה שאתה באמצע התהליך,** מחפש את הדרך - **כבר עכשיו אתה בבחינה של דביקות וענוה ושייכות להקב"ה.** כן, עכשיו. לא אחר כך כשאתה מצליח. עכשיו. כי אתה מחפש, משתוקק, מבקש ממנו עזרה, ומבקש מחילה אם לא הצלחת. אלה הם חיי האדם. מצב זה גופא הוא תכלית הוא.

חמש הנקודות בקצרה

בקצרה, אלה הן חמש הנקודות: **אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו, תפילה בתמידות על העניין, אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהם, הבא**

ועל כך אומר הקב"ה: להיות "ציפור דרור" אינו נקרא טוב. זוהי הוללות שאינה מובילה לתכלית. לעומת זאת, **כשהאדם נושא אשה, הוא חי במצב שבו הוא נדרש לחשוב כל העת:** אינני יכול לעשות כך, כי זה לא יסתדר, ואינני יכול לנהוג אחרת, כי זה לא יסתדר, **והוא מוכרח להתפלל ולבטוח בה' שיכוון אותו בדרך הנכונה - זהו "טוב" אמיתי.**

וכבר הבאנו בשיעור הקודם את דברי **המדרש רבה על הפסוק** (איכה ג, כז) 'טוב לגבר כי ישא עול בנעוריו' שהכוונה לעול אשה. **זהו "טוב" כפי שהקב"ה מגדיר אותו.**

וכשתתבגר עוד יותר, יתנו לך בחורים בגיל חמש עשרה, שש עשרה ושבע עשרה, שלכל אחד תכונת נפש שונה, על כל המשתמע מכך. וכשתתבגר עוד יותר, תתחיל לחתן אותם, ויהיו לך מחותנים, וגם מחותנים מסוג אחר. יהיו לך מכל הסוגים. ה' יעזור ויהיה לך בית מבורך על כל המסתעף. **כל זה אינו אלא הרחבה של 'טוב לגבר כי ישא עול בנעוריו'. כך הוא סדר העולם.** אנו מודיעים לך על כך מראש.

טוב עדיף מנוחות

יש שהאדם מרגיש שהמשא כבד מדי עליו, ופולט מתוך כובדו: אילו הייתי יודע קודם לכן, לעולם לא הייתי נכנס לזה. והקב"ה מחייך ואומר: **זוהי בדיוק הסיבה שלא גיליתי לך קודם לכן.** אין הכי נמי - היית מעדיף את הנוחות על פני הטוב (כפי הבעיה של הדור שלנו). **אך אין זה טוב לך, לא להווה שלך ולא לעתיד שלך.** ובסוף, גם לא יהיה לך נוח.

ברגע הראשון נדמה לו לאדם שזה נוח לו, אבל כיון שאינו מזכך את פנימיותו ואינו לומד להיות עניו ולבטל את רצונו -

כל מצב שהאדם נקלע אליו, מעורר בו הרגש. הקב"ה עוזר לו, הוא עושה שמחה במשפחה... הוא שמח מאוד. פלאי פלאים! במצב כזה, יכול לעורר בו הרגש של נתינה - הוא רוצה לעזור לאחרים, כי הוא במצב רוח כל-כך טוב. מאידך, אם יש לו קושי - הוא עשוי להיות בעצבות או בכעס. ואם הוא עוסק במשהו ואינו רואה איך זה יצליח, זה מעורר בו דאגה, ולעתים גם קנאה - לפלוני זה כן מצליח... כך כל מצב מעורר הרגשים שונים באדם. אכן, זהו חלק מהסוגיא של 'מח שליט על הלב', כי **הדברים שהאדם רואה ושנכנסים למוחו, משפיעים על לבו ומעוררים בו הרגשים.**

הפרשנות שבין המצב והרגש

אך **צריך לזכור שבין המצב וההרגשים יש עוד שלב ושם נמצאת בחירתו של אדם, עבודתו והצלחתו.** ביאור הדברים: כל מצב שאתה שרוי בו, מצטייר במוחך בצורה מסוימת ומיתרגם בו לאותיות או מחשבות מסוימות, **ורק אז זה מעורר בך הרגשים.** המצב לא מעורר הרגשים מעצמו. **הוא יכול לעורר בך הרגשים אחרים אם תתרגם אותו בצורה שונה.** אך מה? אם האדם אינו חושב, הוא אינו קולט שהיה עוד שלב באמצע. הוא חושב שהדבר מוכרח שמצב זה יעורר את ההרגשים האלה. מה רצית ממני, שזה לא יעורר את ההרגשים האלה?! המצב הוא הרי מציאות. הוא מתמודד עם קושי אמיתי, הוא סובל. וכשמישהו בא לחזק אותו, הוא אומר בלבו: מה אתה רוצה עכשיו ממני? אתה יודע בכלל עם מה אני מתמודד עכשיו? אתה הולך לומר לי שוב אימרה פלונית עם הגימטריא, כאילו לא שמעתי מעולם? הוא כאילו אומר בלבו: אם הייתי מתאר לך את מצבי עם כל הצבעים, היית מסכים בעצמך שככה אני צריך להרגיש, ואף אתה אם היית מתמודד עם המצב הזה - היית מרגיש ככה. נדמה

ליטהר מסייעין אותו, ומצב זה גופו הוא השלימות.

המצב שבו אני נמצא הוא שלימות - כי עכשיו אני בענוה, משום שאני רואה שאיני יכול לעשות מאומה. כשי עו אני בקשר, כי **אני יודע שאני זקוק לכל תפילה.** אני יודע, לפני כל מנחה ולפני כל ערבית, **עד כמה צריך את הקב"ה.**

זה מה שהאדם צריך לעשות בכל מצב רוחני שבו הוא נמצא ומרגיש שהכל גדול עליו, בשמים הוא ומעבר לים הוא, עליו לשנן את היסודות הללו וללכת צעד אחר צעד בסבלנות רבה ובבטחון בה'. אם אני מתפלל, **אני בוטח בה' שבוודאי יעזור לי, כי אני יודע שאין הקב"ה בא בטרונאי עם בריותיו,** ואם יש לי מכשולות - אדרבא, זהו הסימן הראשון שאני עתיד להצליח. תינוק שמתחיל לצעוד על רגליו ונופל אחרי שתי פסיעות - הרי זה סימן שעוד מעט יצליח ללכת בלי ליפול. אם אינו נופל - כדאי לבדוק מה קורה אתו. אם הוא נופל - אתה יודע שבעוד שבוע שבועיים, ילך על רגליו כאחד האדם. בתחילה יישען על כסא תוך כדי הליכתו, ובהמשך יזרוק את משענתו וילך על רגליו בלבד. **כל אחד מהדברים הוא סימן שאתה עתיד להצליח.** ובכן, כל חמש הנקודות שדיברנו עליהן, פירות של בטחון הן.

וישמחו בך כל חוסי בך

כעת נתקדם בעוד צעד אשר יכול לעורר באדם שמחה והוא גם ענין של בטחון: **'וישמחו בך כל חוסי בך לעולם ירננו'** (תהלים ה, יב). **מי שיש לו בטחון, הוא אדם שמח.** הוא שר להקב"ה, והוא שרוי בשמחה. אך מה קורה עם זה שנמצא במצב כזה שהוא סגור מכל עבר ואינו יודע איך להתקדם הלאה. עד עתה חזרנו על הרבה מהיסודות שלמדנו עד כה, אך כעת ניגע בנושא שלא דיברנו עליו עד עכשיו כל כך.

ומבין שיבואו עכשיו לכל הפחות עשרים וחמשה אנשים במשך התפילה לבקש צדקה. רק עכשיו הוא קולט את זה. מי מעורר בו את הרגש הזה? העני העומד לפניו. ושתי בעיות יש לו עם זה. ראשית, לא אוכל להתרכז בתפילתי, שנית, איני יודע אם יש לי מספיק כסף לכולם. אילו הייתי יודע שעני זה הוא היחיד, הייתי נותן לו כסף, לא מתוך כעס, לא מתוך רחמנות ולא עם חיוך. סתם הייתי נותן לו. אך כעת יש לי בעיה - אני מרגיש בלבי דאגה. מה יהיה עם הבאים בתור? כפי שהאדם אומר: הייתי נותן את זה לבני זה, אבל יש לי עוד ילדים אחריו ואני צריך להיזהר...

ההיסטוריה משליכה על הפרשנות

הבה נשאל: האם זה שכל אחד מרגיש אחרת, נובע מעבודת ה' ברור שלא. אלא כל אחד מתרגם את המצב אחרת. אין דעותיהן שוות הוא לא רק מפני שכל אחד בנוי אחרת, אלא גם מפני שההיסטוריה של כל אחד משפיעה על פרשנותו. אפשר להביא אותה דוגמא במי שבא לבקש לחתום ערבות. הוא פונה לארבעה אנשים וכל אחד מרגיש אחרת לגמרי. אחד מהם מתרגז עד לשמים, והסיבה לכך, כי רק אתמול קיבל שיחת טלפון מהגמ"ח שהוא צריך לפרוע ערבות בשביל מישהו שלא פרע את חובתו.

ובכן, אם אתה מבין את המושג, יש לך כלי נפלא, כי מעתה **כל פעם שאתה נמצא באיזה מצב**, תבין שהמצב אינו מכריח אותך לכולם. **אתה יכול להחליט איך לפרש אותו ואיך לכתוב אותו באותיות במוחק, ולפי זה תוכל לבחור איזה הרגשים זה יעורר בך**. אינך יכול להעלים את המצב. העלמת המצב הוא הסחת הדעת בלבד. כן? אתה יכול לשתות יין ולשכוח מהכל. אך אנו מדברים על מי שרוצה להיות בעל

לך שהווארט שאתה אומר לי, יש בכוחו לשנות את המצב?! המצב הוא מציאות, והוא מכריח אותי להרגיש כפי שאני מרגיש...

ארבע תגובות לאותו מצב

אולם המציאות היא שאפשר לראות ארבעה אנשים שנקלעו למצב אחד, ולכל אחד הרגשים אחרים. דוגמא לדבר: עני שבא לבקש צדקה ופונה לכל אחד מארבעת האנשים באותה צורה. את ידו האחת הוא פושט כמבקש, ובידו השניה הוא מחזיק את מכשיר כרטיס האשראי, ובפיו הוא אומר איזו גימטריא ששמע בענין גודל כוחה של נתינת צדקה. הנה הראשון שהוא פונה אליו, מרחם עליו. לא יודע אם הוא מכיר את ההיסטוריה שלו או לא, אבל זה עורר בו רגשי רחמנות. הוא מחפש בכל הכיסים ורוצה לתת לו לכל הפחות איזה שטר. כשהוא מגיע אל השני, השני מתמלא כעס. פשוטו כמשמעו. היית כאן אתמול, אל תסריד אותי עכשיו. למה? כי הוא עומד עכשיו בין עיטוף הטלית להנחת התפילין. הסתלק מכאן! וכשהוא מגיע אל השלישי, הלה מעלה חיוך על שפתיו. לא מתמלא רחמנות ולא מתמלא כעס, אך שוחק. מדוע? כי זה הזכיר לו בדיחה. מישהו דיבר אתמול בשבע ברכות ממש על האנשים האלה שבאים לבקש כסף וידיהם מלאות. הלה תיאר אותם בטוב טעם וכולם התגלגלו מצחוק. הוא לא יכול להתאפק. הוא מכסה את פניו בטליתו, כי הוא מתבייש לצחוק ככה בבית הכנסת. אותו מצב, אותה מציאות, ואצל כל אחד זה מעורר רגש אחר.

כשהוא מגיע אל הרביעי, זה מעורר אצלו משהו אחר לגמרי. זה מעורר אצלו דאגה. פשוט מאוד. הוא רוצה לתת צדקה, רק מה? הוא קולט שערב פורים עכשיו

עם לחץ כלכלי ועכשיו נוסף עליו גידול של שלושה ילדים קטנים. והשני אינו יכול להירגע מהאסון שקרה לו. הוא מתגעגע לבתו. האסון כל-כך קשה לו, שאין לו עכשיו כוחות נפש להתקדם עם הנכדים. הוא לא יכול להתקדם. מה כסף? איזה כסף? כסף הוא הבעיה! זה בעצם מה שאמרו חז"ל על הפסוק 'ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך' - יש מי שגופו חביב עליו מממונו, ויש מי שממונו חביב עליו מגופו. הם אינם מתמודדים כלל באותו נסיון.

כשאומרים שאין שני מקרים שווים, חושבים אנשים שהסיבה היא כי כאן זה בן וכאן זה בת; כאן זה בגיל כזה וכאן זה בגיל אחר; לזה יש כסף ולזה אין כסף. אך לא! לא זוהי הסיבה שאין שני המקרים שווים, ואף שזה בוודאי נכון שלעולם אין הפרטים שווים, **הסיבה הכי קרובה היא כי אצל כל אחד המצב מתפרש באותיות אחרות, וההרגשים אינם תלויים במצב אלא באותיות**, ולכן אף שיהיו המקרים שווים כשתי טיפות מים, ההרגשים בלבם לא יהיו שווים כלל וכלל, כי **כל אחד ירגיש משהו שונה לפי הפירוש שנתן למצב**.

אכן **עבודת האדם היא שיקלוט שהוא זה שמכניס את האותיות בין המצב וההרגשים**. אתה זה שמכניס אותן. אמת נכון הדבר שיש את האותיות שמגיעות מאליהן, אבל **עבודת האדם היא לשנות את האותיות, וזה אפשרי**.

מי אמר לך שזה הפירוש הנכון?

דוגמא לדבר: **בתהלים** נאמר (קמו, ה): אשרי שא-ל יעקב בעזרו שִׁבְרוּ עַל ה' אֱלֹקָיו. ואיתא **בוזה"ק** (ויקהל): אל תקרי סברו - אלא שִׁבְרוּ. **מצבו השבור הוא על ה' אלוֹקָיו**. על אדם כזה אומר דוד המלך

אחריות. האדם מתעורר בבוקר, והדבר הראשון שהוא אומר לעצמו הוא: אני מקווה שהפרשה החדשה שאתמול התחילה היתה רק חלום. אבל אחרי שהוא נוטל את ידי, הוא מתחיל לקלוט - כן-כן, קמתי היום שוב למצב החדש. את אשר יגורתי בא לי. מציאות היא. אכן כן, **את המצב אינך יכול להעלים, אבל אתה יכול לבחור איך להגדיר אותו, וזה מה שיכריח את ההרגשים שלך**.

מצב קשה אינו מכריח להרגיש רע

נביא עכשיו דוגמא לא קלה. קשה לדבר עליה, אבל צריך לדבר עליה, כי תורה היא ולתלמוד היא צריכה. האדם הכניס לביתו שלושה יתומים קטנים. הוא קם מן השבעה על בתו שנקטפה בדמי ימיה רח"ל ואין מי שמתאים לגדל את הילדים יותר ממנו. נכנסו עכשיו לביתו שלושה יתומים קטנים. מדובר בפרשה רצינית, צריך לסחוב אותה בכסף וצריך לסחוב אותה בהרגשים. זה כולל את כל מה שדורש בשביל לגדל ילדים קטנים. ובדרך כלל, מי שכבר חיתן כמה ילדים, יודע היטב מה כלול בגידול ילדים, מה גם שכאן לא מדובר בחינוך הרגיל, אלא בסב וסבתא המגדלים את נכדיהם הקטנים אשר ביניהם פער של ארבעים שנה, ומטבע הדברים לא כל-כך קל להם להבין לצרכיהם, כאשר בנוסף לכך אין להם את הכוחות הנפשיים של ההורים הצעירים ואף הצער והכאב והיגיון מכרסמים את לבם.

אף על פי כן, ההרגשים אינם מוכרחים. אם ניקח שני אנשים שמתמודדים עם אותה פרשה, נראה שאינם נמצאים באמת באותה פרשה. לא רק מפני שאין שנים שמתמודדים עם אותו דבר, אלא גם מפני שכל אחד כותב את הפרשה באותיות אחרות. אצל האחד דאגת הממון לוחצת יותר מכל, כי עוד קודם לכן התמודד הרבה

או הדוגמא הבאה: בת מבוגרת שאינה מוצאת את זיווגה. חולפת שנה ועוד שנה ועדיין היא ממתינה, ועכשיו שבר על גבי שבר, אמה נפטרה. מי אמר לך שפירושו של המצב הוא שמדובר בשבר על גבי שבר? זו תוספת שאתה הוספת ואינו קשור כלל למצב. אולי בדיוק להיפך, בגלל זה נולדה עכשיו האפשרות לשידוך. השמות לא התאימו ורק עכשיו ייצא השידוך לפועל. אולי היה איזה ענין בשמים שעייב והעיכוב עכשיו נעלם.

יום טוב אין דער וואכן

האותיות שאנו מכניסים, הן אלו שמולידות את ההרגשים, והאדם צריך להילחם על כך לבחור בטוב. באופן פשוט יש לכל דבר פירוש אחר, אך מצד הבטחון צריך האדם להגיע למקום שכל פעם שהוא נקלע למצב שאינו יכול להסתדר בו, עולה חיוך על פניו. כפי שרואים לפעמים אדם שיש לו תגובת צחוק טבעית. כשהוא רואה מישהו נופל או משהו נשפך, הוא מתחיל לצחוק. הוא לא מתכוון לשום דבר רע. הוא לא מתכבד בקלון חברו ואינו שמח ח"ו מכשלונם של אחרים, אבל כשהוא רואה מצב בלתי צפוי, מתעורר בו צחוק. הוא אדם עם רחמנות עמוקה, אבל המצבים האלה מעוררים בו תגובה של צחוק.

כולנו צריכים לדעת להגיב כך כלפי עצמנו. כשרואה אדם כמה מצבו מורכב ומפותל, הוא צריך להתחיל לצחוק, מדוע? כי זהו האמת. אם המצב מורכב, קח את השבר ושים אותו על ה' אלוקיך. מדוע כששואלים יהודי מה קורה אצלו בבית, הוא משיב: אתה באמת רוצה לדעת? שמח שם. מדוע הוא משתמש בביטויים כאלה? מדוע הוא אומר: ששון ושמחה אצלי? הסברה נותנת שיאמר: יגון ואנחה אצלי בבית. אתה רוצה לדעת מה קורה אצלי עכשיו? -

שהוא מאושר. הוא זורח. יש לו שבר רציני, אבל אם הוא מניחו על ה' אלוקיו, הרי הוא מאושר. מה הפירוש שהוא מניחו על ה' אלוקיו? פירושו הוא כזה: מי אמר לך שמצב זה הוא סיבה שתחשוב את האותיות האלה? אולי לא? אפשר לשאול את זה באופן פרקטי ולא דווקא בעבודת ה'. האדם רואה מצב מסוים ומפרשו באופן מסוים כשהוא בטוח שזהו הפירוש היחיד ואין בלתו, ולכן יש לו הרגשים כאלה וכאלה. מי אמר לך? אני שואל אותך שאלת תם: מי אמר לך שזהו הפירוש? אולי הפירוש בדיוק הפוך?

לדוגמא: בית עם ילדים קטנים שהאב נפטר רח"ל. מגיע מיששו ואומר: זה שהאב נפטר - לא נורא. הוא השלים את תפקידו ועכשיו טוב לו. אבל האם אתה יודע מה זה ילדים קטנים בלי אבא? האם אתה יודע שזה זמן רב שהם מתמודדים? מי יסתכל עליהם מעתה? האם אתה יודע שאחד מהילדים עדיין לא יודע לקרוא, ועוד ילד משתולל כבר זמן רב בגלל השנים שבהן האב היה בטיפולים, ואי אפשר להחזיק אותו בתלמוד תורה, ועכשיו מדובר בשבר על שבר?

הנה אדם זה מפרש במוחו שיש כאן נפשות שבורות ורצוצות עם בעיות על גבי בעיות. לא יודע מה יהיה עם בריאות הנפש שלהם ועם חינוכם. מי אמר לך את זה? אולי בדיוק הפוך? אולי הפירוש האמיתי הוא שהכל מן השמים, ודווקא עכשיו אפשר לראות את האור. אולי מה שקרה הוא שהארגון, המוסד והמשפחה נחלצו לעזור להם דווקא בגלל המצב. עד כה, לא קיבלו הילדים את העזרה המתאימה להם, זה שאברך ילמד אתו בערב, זה שמטפל מומחה יטפל בו בנפשו, וכן הלאה, ועכשיו בגלל המצב החדש, מתמסרים לכל אחד מהילדים. אולי זהו הפירוש האמיתי של מה שקרה עכשיו...

כך הוא ממש בהמשך החיים. כל אחד יכול לעצור את המשלים כשמתחיל לכאוב לו מדי. אתה יכול לראות את זה אצל ילד בן אחת עשרה כשהוא מבקש דבר שיש לכל החברים. אתה יכול לראות את זה אצל בן השנים עשרה ואחד עשרה וחצי חדשים שרוצה נרתיק תפילין בדיוק כמו שיש לחבריו. אכן אתה יכול להכנס ללחץ ולהתחיל לדבר על הדור החדש ועל מגרעותיו, על ה'שטריימלעך' ועל כל השאר, אבל אתה יכול גם להתחיל לצחוק. זה לא אומר שאתה נותן לו מה שהוא מבקש. לא, אתה לא נותן לו. זה בכלל לא בא בחשבון לתת לו. אבל זה מעורר בך צחוק, ואף כשהוא בוכה, אתה יכול לצחוק. זה לא נובע מאכזריות, וזה לא אומר שאתה צריך לצחוק מבחון כדי לפגוע בו. זה אומר שאתה צוחק מבפנים.

ובכן, **את זה יכול לעשות האדם גם מאוחר יותר בחיים. כאשר אדם מבקש דבר מהקב"ה שאינו טוב לו**, העניין יכול להיות דומה. אפשר לעבור את המצב מתוך שברון לב, אבל אפשר גם להבין שבדיוק כאן טמון המקום לביטחון בה'. כשנראה שאין מוצא - דווקא אז אפשר להרפות, לשמוח, ואפילו לרקוד, מתוך הידיעה כי 'אשרי שא-ל יעקב בעזרו, שברו על ה' אלוקי'. אין כאן מה לעשות, הכל סגור מכל כיוון, הדבר היחיד שיש כאן - זה הקב"ה, והוא, כזכור, אינו בא בטרזניא עם בריותיו, ואם כן ברור לי שהקב"ה יעזור לי. אני בוטח בו. בין כה וכה אין לי משהו אחר שאני יכול לעשות כאן. הקב"ה יעזור לי.

אם כן, אין זו רק שאלה של קושי או הקלה, אלא של בחירה בגישה: האם לראות מצב כמשבר שאין לו פתרון, או כהזדמנות לבטוח בה' ולהבין שזהו בדיוק המקום הטוב ביותר להיות בו.

משבר מלא. כן. אתה רוצה לשמוע גם פרטים? אתה רוצה פירוש רש"י ותוספות? אכן אם האדם רוצה, הוא יכול לדבר ככה, אבל באידיש יש עוד ביטוי - 'יום טוב אין דער וואכן' (חג באמצע השבוע) אצלי. זה המצב אצלי בבית. 'לעבעדיג און לוסטיג' (שמחה וששון). אדם מגיע לבית הכנסת עשר דקות לפני מנחה. חבריו שואלים אותו: מה קרה? תמיד אתה בא ברגע האחרון! והוא משיב: אתם יודעים מאיפה אני בא? ערב פסח עכשיו ואצלי בבית 'לוסטיג און לעבעדיג'. החלטתי שאני הולך לבית הכנסת לומר פרשת המן וקטורת בציבור. לא בשביל להיות עכשיו בבית.

לומדים לצחוק על הבקשות המופקעות

יש שתי שפות. אתה יכול להחליט אם להשתמש בזו או בזו. הבחירה בידיך. אבל אלו לא רק האותיות החיצוניות שאתה משתמש בהן. זה האותיות שבמחשבה. כאשר ילד קטן בוכה, אצל כל אחד זה מתפרש באופן אחר. נניח שהילד בן שנתיים או שלוש או ארבע, מלא תמימות, ומגיע עם בקשה להוריו שיתנו לו איזה דבר שאינו קיים ואף פעם לא היה קיים, וכיון ששומע שאי אפשר ליתנו לו, הוא נשכב על הארץ בפישוט ידיים ורגליים ופותח בקול בוכים. מעשה שקורה בכל בית שיש בו ילדים קטנים. ומה בדרך כלל התגובה? אנשים רבים דווקא מחייכים או אפילו צוחקים במקרה כזה. מדוע הם צוחקים? כי זה מצחיק. אתה יכול לצעוק, לבכות, לדפוק, לקפוץ, שום דבר לא יעזור לך לקבל את מה שאתה מבקש, כי אתה מבקש דבר שאינו קיים במציאות. אם כן מדוע אתה צוחק? רד אף אתה על הארץ והשתתף עמו בבכייתו, או לחילופין, הלחם אתו. אמור לו שהוא מחוצף. עשה מה שאתה רוצה, אבל מדוע לצחוק? והתשובה היא: כי זה מעורר צחוק.

אך לפעמים, יש דברים שהאדם לא הצליח לעבד ולהתמודד איתם כפי שצריך, ולכן הוא סובל מהם הרבה יותר. ייתכן שזה המצב, אך לא תמיד. גש ליהודי בן שמונים וחמש שכבר ראה הרבה בחייו ושאל אותו: מה היה הדבר הקשה ביותר בחיים שלך או מהו עכשיו הדבר הקשה ביותר? - וייתכן שתתפלל לגלות שזה לא מה שחשבת. וסיבת הדבר, כי **היו דברים שהיה לו קל להכניס בהם אותיות אחרות, והיו דברים שהיה לו קשה להכניס בהם אותיות אחרות**, בלי שום קשר לתמונה החיצונית, **והדברים שבהם לא הכניס אותיות אחרות, הם היו הדברים הקשים ביותר בשבילו**.

והחילוק הוא לא רק בין צרה לצרה, אלא גם בין שלביה של אותה צרה עצמה. לכל צרה יש כמה שלבים. השלב הראשון הוא שהרופא אומר: מן הסתם אין זה כלום, אבל צריך לבדוק את זה. השלב השני הוא שהולכים לבדוק והתברר שצריך לעשות עוד בדיקות כי זה לא נראה חלק. השלב השלישי הוא קבלת הבשורה. וכן הלאה עוד ועוד שלבים. כל אחד מהשלבים הללו עשוי להיות כואב, אך השלב הקשה ביותר לא בהכרח הוא זה שבו הכאב הפיזי הוא החזק ביותר. **השלב הקשה ביותר הוא כשאתה לא יודע אם יש משהו לעשות או לא, כשאתה מתלבט אם יש עוד מה להציל**. בשלב הזה, **האדם מתקשה להכניס "אותיות אחרות" למצב, וזו הסיבה שהכאב הרגשי היה כל כך קשה**. לא הצרה מבחוץ כאב לו, אלא ההרגשים הבלתי נכונים שהתעוררו בו.

לספר בלי להוסיף הרגשים

סוף דבר, עיקר עבודת האדם במצבים שהקב"ה מזמין לו הוא להכניס בהם אותיות אחרות. תן תרגום אחר לסיפור. תסביר אותו בהסבר אחר. הרבה פעמים יש

הוא לא עובר בשבעה מדורי גיהנום

הדאגה שיש לו לאדם היא תוספת דבר בעלמא, וכן העצבות היא דבר נוסף. האדם צריך להחדיר זאת לעצמותיו. אם אתה רוצה להוסיף אותן מחר - אתה רשאי. אך לא עכשיו. עכשיו אתה יכול לשמח את עצמך. הבנת היהודי היא כזו: **הקב"ה מנהל את עולמו. אני לא צריך לנהל אותו**. אני צריך לעשות בישוב הדעת מה שמוטל עלי. אם אני באמת מנסה לעשות מה שמוטל עלי, אני יכול להיות רגוע שהדברים מנוהלים בידיים טובות. "ישמחו כל חוסי בך לעולם ירננו" אני תמיד יכול לשיר ולרנן.

עומד אחד מן הצד ומתפלל: איך הוא יכול להיות בבית הכנסת ולשיר בשעה שהוא עובר שבעה מדורי גיהנום? - הוא לא עובר שבעה מדורי גיהנום. תפסיק לדבר ככה. הוא נמצא במצב מסוים, אבל הוא בלבו פירש אותו אחרת מכפי שאתה מפרשו. המצב נפלא ביותר, הוא ממש כפי שהוא צריך להיות, ואני שמח מאוד.

הדברים הגדולים אינם בהכרח הקשים

אם נתבונן, נגלה שאחת מהתפיסות הילדותיות שיש לנו כשאנו מסתכלים על אחרים, היא מה שמסתכלים על האדם ומודדים את הצלחותיו ואת רמת התורה וגדולה שלו ואת צרותיו - לפי הפרשיות שנראות כפרשיות גדולות. כך אנו רגילים להסתכל. האדם אומר: מה, פלוני? אוי, מסכן, יש לו ילד כזה! אתה יודע מה הסיפור עם הילד שלו? לא... לא על ילד זה אני מדבר. אני מדבר על ילד אחר שנמצא במצב הרבה יותר חמור. הוא לא גר בכלל כאן. הוא אומר: ילד זה הוא הצרה הגדולה ביותר שלו. ממנו כל השערות הלבנות שלו, ממנו כל התלמים במצחו...

שלעולם לא יפרע לך, והשכינה עונה אחר־ך: כן יהיה. **כשאתה אומר שזה לעולם לא יקרה - אתה ממשיך התנהגות כזאת. עליך לומר: אי אפשר לדעת, הקב"ה הוא טוב ומטיב והכל יכול להיות, אני אתנהג נכונה והכל יסתדר.**

לומדים לסנן את הסיפורים

כל זה מסייע לנו להבין איך בעל הבטחון יכול להיות רגוע ושמח גם כשהוא מתמודד עם מצב מורכב ביותר. הוא מפרש את מצבו באופן אחר לגמרי. הוא אומר: הקב"ה לעולם לא יעזוב אותי, כי הוא אבי יתומים ודיין אלמנות. יש לו אלף ראיות וסיפורים לזה. את הסיפורים האחרים אינו מכניס לראש. הוא בוחר לסנן את הסיפורים. אני מכיר יתום שהתעלה מאוד מאוד דווקא מחמת יתמותו, כי הקב"ה קיבל את תפילותיו. אני מכיר אלמנה שהקב"ה עזר לה כל-כך ולא רק סידר לה את הדברים הטכניים באופן הנפלא ביותר, אלא גם פתר לה את ההרגשים והשלים לה הכל, כי זהו הפירוש שהקב"ה אומר: אני הוא בין כה וכה זה שנותן לאדם את כל צרכיו, פעמים שאני נותנם לו עם אמצעי ופעמים בלי אמצעי. **עכשיו אני נותן את זה בעצמי בלי אמצעי.**

כך יכול האדם להפך את מצבו על-ידי הגדרה נכונה, ולכל פירוש יש מספיק דוגמאות וראיות ומשלים, ועבורת האדם היא לבחור להכניס במוחו את הראיות והדוגמאות הנכונות, וכשמתחמקות אצלו המחשבות האומרות: אולי הסוף יהיה שחור משחור - הוא אומר לעצמו: למה לחשוב ככה? הקב"ה הוא זה שהביא את המצב הזה, וכיון ש'אינו בא בטרוניא עם בריותיו', ברור לי שהוא ינהל את זה לטוב, ואני ממשיך את הנהגת הטוב שלו בעצם זה שאני חושב על טובתו יתברך.

שאומרים לאדם: דבר ראשון ספר לי את הסיפור בצורה יבשה כמו שהוא, ואז תוסיף את ההרגשים שיש לך כלפיו. לאדם מאוד קשה לעשותו ומהר מאוד הוא נשאב להרגשים. מיד עוצרים אותו ואומרים לו: לא, ספר רק את הפרטים כמו שהם. ספר את השתלשלות הדברים. אומר האדם: טוב, אתה רוצה לשמוע את הסיפור? הסיפור הוא שאבי משוגע. סליחה! זהו רגש. נסה להפריד את ההרגשים שלך מהסיפור. אבל הוא לא יודע איך לעשות את זה. ממה להתחיל? הוא שואל. נסה לשטוח את מציאות הדברים בלבד. כילד הייתי בכזה מוסד, עם כאלה ילדים... טוב, בינתיים אתה הולך בכיוון הנכון. והיו לי הורים כאלה, והם דרשו ממני... בסדר, אתה מתקדם יפה. והרגשתי שאני הולך להתפוצץ.... את זה שים בצד. נדבר על זה, אבל רק בהמשך, כרגע שים את זה בצד. למה? כי את כל ההרגשים אפשר להחליף. **אתה אמנם לא יכול לשנות עכשיו את העבר, אבל אתה יכול לשנות את הדרך שאתה תופס את העבר.**

כשהאדם קולט את הענין, הוא קולט שהמצב לא כל-כך נורא כפי שהוא מתאר אותו. הוא מתאר אותו ככה, משום שאינו מפריד בין מה שקרה בפועל לתוספות הרגשיות שהוא מוסיף לסיפור. בכל דבר הוא כך. יש אדם שאומר שיש לו צרות, למה? כי פלוני לוהה ממני אלף שקל ואינו פורע אותו ואינו מתכוון לפרוע אותו. הנה! עירבבת עכשיו תוך כדי דיבור מציאות ורגש. זה שפלוני לוהה ממך אלף שקל - נכון; זה שפלוני לא החזיר את החובות שהוא חייב לאנשים אחרים - יתכן; אבל זה שאתה אומר שלעולם לא יפרע לך - זהו הרגש שלך. **ההרגשים לא די ששואבים אותך לעצבות, אלא גם ממשיכים את המצב, כפי הכלל של 'ה' צלך'.** אתה אומר

כמה ימים שעשה כן, קיבל שיחה ממנהל הת"ת שהודיע לו: בנך נהפך לילד חדש. **התנהגותו השתנתה מן הקצה אל הקצה.**

אכן יסודו של הבעש"ט הק' הוא הסבר וביאור לשינוי האותיות במוח. כשאתה נמצא במצב קשה, **ההרגשים שלך מולידים במוח אותיות של כעס ושל שנאה ושל הדברים הקשים ביותר, והאותיות האלה מולידות עוד הרגשים כאלה וממשיכים הנהגה כזו ומייצרים מציאות כזו.** על האדם לפעול להיפך. **הוא מעורר את מוחו לחשוב בטובתו של הקב"ה...** להרבה אנשים זה דווקא טובה, הקב"ה יעזור... **ובזה הוא מעורר את הטוב, וכשהוא מעורר את הטוב, זה מביא שפע לעולם.**

נוסיף לסיום שכפי שהאדם רואה בעצמו שהפירוש הנכון מוליד הרגשים אחרים, הוא יכול לראות כמו"כ בעיניו **שהמחשבות הנכונות ממשיכות על עצמו הנהגה של טוב הנגלה.** זה אותו דבר, כי יש לזה כח של יצירה. ולכן כשיש לו לאדם הרגשים שמשתלטים על מוחו וחושב על הגרוע מכל וצובע את הכל בשחור, הרי זה מוליד אצלו עוד הרגשים כאלה, והרי הוא ממשיך על עצמו הנהגה כזו. **אך אם הוא מעורר במוחו מחשבות של טוב נגלה, הוא מוליד הרגשים כאלה, וממילא הוא ממשיך על עצמו הנהגה כזו, ויהיה לו אך טוב וחסד. תחשוב טוב - יהיה טוב.**

הכלל הוא **שלא נותנים להרגשים ליצור את האותיות, אלא נותנים לאותיות ליצור את ההרגשים.** צריך לזכור את הכלל הזה. שוב פעם: אנשים מפרשים את המצבים לפי ההרגשים שלהם - עכשיו יהיה כך וכך, וזה נורא ואיום. צריך לעשות בדיוק הפוך.

מחשבות משנות מציאות - מעשה שהיה

לסיום: למדנו לאחרונה מהספר **תולדות יעקב יוסף** בשם **מורו הבעל שם טוב הק' זיע"א שבכל דבר שפוקד את האדם, יש תחום מסוים שהוא צריך לפשפש בו ולתקנו ויועיל לו בכך.** וכתוב שם בין השאר **שאם אחד מתמודד עם בניו, הוא יכול לשנות את מצבו על-ידי תיקון המחשבה,** כי המחשבה היא תולדת המוח, **וכשהוא משנה את התולדה במוחו, הוא מצליח לשנות אצל בניו שהם תולדותיו.**

סיפר לנו אברך שהיה לו ילד בן שלוש שהשתולל באופן נורא מאוד, וכבר הודיעו לו שיותר אי אפשר להחזיקו בתלמוד תורה ושיש להכניסו לחינוך מיוחד. היה לו קשה מאוד, וכיון ששמע את דברי התולדות, אמר לעצמו: רגע אחד! יש לי מה לעשות. אני הולך לעבוד עם מחשבותיי. היה לו איזה זמן פנוי ביום והחליט שמעתה הוא ינצל אותו לחשוב מחשבות של אמונה והודיה לה'. ומה פלא היה הדבר שלאחר

לכבוד ולזכר
הרה"ק רבי **נפתלי צבי**
בן הרה"ק רבי **שלמה** מבאבוב זיע"א
לרגל יומא דהילולא
לזכות נכדו **שלמה** בן **פרומט דינה**
וכל משפחתו

יום רביעי פרשת כי תשא י"ב אדר תשפ"ה

הגילוי שהטבע יכול לעזור ליהודי להצליח

את ה' בעוה"ז. נפתחות אפשרויות והזדמנויות חדשות. יכולים לעבוד את ה' בארץ ישראל, יכולים להקריב קרבנות, יכולים להבין את התורה, יכולים לפרש את התורה באותיות והסברים חדשים. אור גדול מתפשט בעוה"ז.

על-ידי התשובה נתקיימה הנבואה

ממשיך ה'קדושת לוי: "הגם שנתנבאו הנביאים לבנין בית שני, אף על פי כן כבר ידוע, לקיים נבואת הנביאים מועיל כשיש זכיות ותשובה למטה נתקיים הנבואה. וכן כתב הרמב"ן (שמות ב, כה) שהיו צועקים ישראל במצרים, וכתוב (שם כד; שם ג, ז) 'וישמע אלוקים את צעקתם', אף על פי שכבר הבטיח לאברהם אבינו (בראשית טו, יג) 'ידוע תדע' כו', אף על פי כן העיקר הוא התשובה שלמטה. לכן עבור שקבלו את התורה מאהבת הנס, לכן זכו לבית שני".

הכלל הוא שהגם שיש נבואה, צריך העולם להיות מוכן לנבואה שתתקיים, וכשבני ישראל חוזרים בתשובה - אז העולם נעשה מוכן והנבואה יכולה להתגשם. זה מזכיר את דברי האור החיים הקדוש בפרשת וירא שכבר הבאנו כמה וכמה פעמים. מצד אחד כתוב (וירא כא, א): 'וה'פקד את שרה כאשר אמר', היינו כפי

בזכות קבלת התורה מאהבת הנס

בקדושת לוי (קדושה שניה לפורים) אנו מוצאים יסוד גדול. איתא בגמרא (סנהדרין כא, ב): ראוי היה עזרא שתננן התורה על ידו לישראל. אחרי גלות בבל, מיד לאחר נס מרדכי ואסתר, כאשר עלו לארץ ישראל לבנות את הבית השני, היה עזרא גדול כל-כך שהתורה היתה ראויה להינתן על ידו. ואע"פ שלא ניתנה על ידו התורה, נשתנה על ידו הכתב. על ידו נשתנה הכתב מכתב עברי לכתב אשורית.

מבאר ה'קדושת לוי: מה הם השינויים הגדולים שהתרחשו בעולם לאחר נס מרדכי ואסתר? אנו רואים שנבנה הבית, אנו רואים שנעשה ריבוי של תורה, אנו רואים שנעשה דרך חדשה ללמוד ולהבין את התורה. אכן הכל היה תוצאה של הנס אשר בגללו העולם התחיל להשתנות לטובה באופן נפלא. הוא כותב בלשונו: "נראה שלבנין בית המקדש השני זכו ישראל עבור שקיבלו ישראל את התורה מאהבת הנס, גלל כן, בזכות קבלת התורה, זכו לבנין בית שני".

התוצאות של קבלת התורה מאהבת הנס
הן שנבנה בית המקדש, ונעשים שינויים גדולים ביותר במציאות של היכולת לעבוד

שהטבעים נזדככו, והיה הבנין בית שני נס בתוך הטבעים שלא עיכב מלך אומות העולם לבנותו, ואדרבה סייע לבנותו, כדרך הנס דמרדכי ואסתר שצוה אחשורוש לטובת ישראל, וצוה שמרדכי יתלה את המן". כפי שעל ידי הנס נתגלה לכל שהקב"ה מנהל את הטבע (כיסוד הידוע), כך ההמשך, בנין הבית השני, היה באותו אופן. זה התנהל כאילו בדרך הטבע. הקב"ה עושה איזה מפנה ובדיוק יש מלך שהוא סובר שאפשר לעלות לבנות את הבית, ואדרבא, הוא תומך בכסף ובעצה - עלו לארץ ישראל. "וכן בית שני הוא ה' אחרונה (זוה"ק ח"א לט, ב; תיקו"ז תיקון כב), עולם המעשה, עולם הטבע שנתקן אז, ובית ראשון ה' ראשונה (שם), עולם המחשבה".

בזה מבאר ה'קדושת לוי' הטעם שהיתה התורה ראויה להינתן על-ידי עזרא והטעם שנשתנה על ידו הכתב, ובלשונו: "ולכן, בימי עזרא שהיה תיכף אחר הנס דמרדכי ואסתר, כמו שכתבנו שנתקן עולם הטבע ונזדכך, לכן ניתן להם בכתב אשורית הוא כתב של ספר תורה שלנו, שכיון שנתקן עולם הטבע, בודאי היה מאיר בעולם הטבע, הוא עולם העשייה, אורות עליונים כראוי להן, וכיון שהם מאירים בעולם הטבע, הוא עולם העשייה, כמו שצריכין להאיר בדרך הישר, הם מאירים כדמות האותיות שלנו. אבל קודם הנס דמרדכי ואסתר, דעדיין לא נתקנו עולם הטבע וכו' לכן לא היה כתב אשורית. אבל בימי מרדכי ואסתר שנעשה נס בתוך הטבעים, ואחר כך בשנה שנייה ששלחה אסתר לחכמים לקבוע אותם לדורות וקיימו וקבלו היהודים לקבוע קריאת מגילה בכל שנה ושנה, וכבר ביארנו לעיל בקדושה ראשונה שעל ידי קריאת המגילה נזדככו הטבעים, לכן אחר כך בשנה שאחריה זכו שניתנה התורה על ידי עזרא בכתב אשורית, כי תמונת

שהבטיח לו קודם לכן, ומצד שני הביא רש"י שכיון שהתפלל על אבימלך שיתרפאו הוא ובני ביתו לאחר שנענשו כי עצור עצר ה' בעד כל רחם לבית אבימלך, נפקד גם הוא, כי כל המתפלל על חבירו והוא צריך לאותו דבר - הוא נענה תחילה. השאלה היא: מפני מה נפקדה שרה? האם מחמת הבטחתו של הקב"ה או משום שאברהם התפלל על אבימלך? והסביר ה'אור החיים' הקדוש שהגם שהקב"ה הבטיח שייפקדו צריכים היו להיות מוכנים מצד עצמם לכן, לכן זימן להם הקב"ה מצוה שסגולתה להפקד.

וכך הוא בכל המצבים. הקב"ה נותן את האפשרות לחזור בתשובה. הוא מביא נביאים שיעוררו בתשובה, הוא מעמיד את מרדכי ואסתר שיכנסו את כל בני ישראל, הוא מזמין כל מה שצריך, אבל בלי התשובה מאהבה, אין הבית יכול להבנות ואין האורות הגדולים האלה יכולים לבוא לעולם, כי העולם אינו יכול להכיל אותם. ובכן, כאשר בני ישראל חוזרים בתשובה ומקבלים את התורה מאהבת הנס, העולם נעשה במצב אחר, ובני ישראל נעשים במצב אחר. הם יכולים להקריב קרבנות. וכי תשאל: הלא עדיין הם בבבל? מה נביא להם, בנין מן השמים? - לא! מדוע צריך שיבוא דווקא מן השמים. אפשר להכניס במוחו של כורש שיתן רשות לעלות ולבנות את הבית. בנין בית הבחירה הוא הלא מצות עשה דאורייתא. וכיון שכורש נותן רשות ואין עוברים על שלוש השבועות, חייבים לעשותו. בונים בית המקדש ומקריבים בו קרבנות.

בימי מרדכי ואסתר נזדכך הטבע

ממשיך ה'קדושת לוי': "והנה עבור שהטבעים נתקנו ונזדככו, לכן היה דריוש השני מסכים לבנין בית שני, עבור

ועוזר לפלוני אע"פ שאין לך חשק. קרע את עצמך לרשב"ע... מדוע צריכה השפה להיות כזו? מה הבעיה? כל-כך נעים לעבוד את ה'. איזו סיבה יש שהגוף ימשוך בכלל לצד השני? - לא רוצה לתת לו, יש לי צרות עין כלפיו... אני רוצה לנקר לו את העיניים ולהראות לו שיש לי יותר מפלוני. למה?

התשובה היא שאין הכי נמי, הגוף יכול לעבוד בצד הזה ויכול לעבוד בצד הזה. זה לא מוכרח לעבוד בכיוון ההפוך דווקא. אך **כשיש חושך בעולם, היינו שהגוף אינו זוכר מאין הוא בא, אשר ברובו הוא נובע מן העבירות**, ומקצת ממנו הוא מפני שהקב"ה ברא כך שהגוף יהיה נפרד, אלמלא כן לא היה האדם יכול לחטוא בעץ הדעת, אבל מאז חטא עץ הדעת, זה התגבר, כידוע **מנפש החיים ומעוד ספרים**, שקודם החטא היה היצר הרע מבחוץ, ומאז החטא, היצר הרע נכנס בפנים עד שהגוף עצמו מושך על הרע, אך כל זה רק בגלל שיש טמטום וקליפה וטומאה בעולם אשר בגלל כן התחיל הגוף להנהיג רבנות משל עצמו. הוא לא משתף פעולה. כולם הולכים לכיוון אחד, והוא לא מעוניין. הוא רוצה ללכת לכיוון ההפוך. זה לא היה צריך להיות, אבל **זה קרה בגלל העבירות, וזה הולך וגובר על-ידי עוד עבירות ועל-ידי הרגלים רעים**.

אין שום סיבה שלא נתפעל מהבורא

נביא לך דוגמא: מדוע יש דברים שכאשר האדם רואה אותם, הוא בא לידי התפעלות שאינה ראויה ונמשך כלפי מטה, כגון ראיות אסורות, או אנשים שיש להם כסף רב או דירות נאות, ויש דברים שכאשר הוא רואה אותם, אינו מתפעל כלל? לכאורה יכול היה להיות בדיוק הפוך. זו אותה שאלה ששאלנו לעיל, אך עם המשל של ראיית העיניים. האדם יוצא לרחוב

האותיות הוא, היאך שעושים השכליות והשפע מאלוקי האלוקים פעולתן בתוך הגשמיות והטבעים.

עיקר הדבר הנוגע לדין שנתגלתה עכשיו דרך חדשה להבנת התורה. הן כל אות יש לה הסבר מדוע היא נראית כפי שנראית, אשר זה מה שמסייע לאדם להבין את התורה יותר לעומק עם הבנה והרגשים, ואף זה היה כתוצאה מאותה קבלת התורה מאהבה, שנעשה ריבוי ובהירות בתורה, ועל-ידי כן יצא כתב אשורית מן ההעלם אל הגילוי, וכעת יכולים ללמוד את התורה ביתר בהירות.

אין שום סיבה שהגוף ימשוך לרע

נסביר עוד, כי יסוד גדול הוא ופשוט הוא: הקב"ה ברא את כל הבריאה כולה, כולל את העולם הגשמי ואת כל אשר בו ואף גם את ההרגשים. נשאלת השאלה: אם הקב"ה ברא את הכל, מדוע אנו רואים שבעוד הנשמה מושכת לרוחניות, הגוף מושך לתאוות שפלות? אם הקב"ה ברא את הגוף, מדוע הוא מושך לתאוות? אפשר לשאול אפילו מבחינה פרקטית, מבלי לקחת בחשבון שהקב"ה ברא את הגוף כפי שברא את הנשמה: כפי שהגוף יכול לרצות להמשיך לישון במטה עד חצות היום, הוא יכול גם לרצות לקום באשמורת הבוקר ולשיר שירה לא-ל עליון. מה הבעיה? האם זה סותר את טבעו של הגוף? לא נדבר עכשיו על כך שהגוף יתקיים בלי אכילה ושינה. זה כבר בגדר נס. לא, איננו מדברים עכשיו על נס. אנו מדברים על תוך הטבע. האדם אוכל כמו שצריך, ישן כמו שצריך, למה הוא צריך להיות כבד? למה הוא צריך להיות עצוב? מדוע אין הגוף נמשך לשמחה באותה מדה שהוא נמשך לעצבות? מדוע הוא זקוק לדרשה שלמה של חיזוק שירצה לתת צדקה - נו! נו! שבור את הטבע שלך

האדם, **הרי העולם מאבד את הודו וזיוו.** **בתהלים** נאמר: 'הודו על ארץ ושמים'. **העולם במקורו נברא באופן שכאשר מסתכלים עליו, רואים בו הוד - חותמו של הקב"ה,** ומתרגשים עד כדי 'ציאה מן הכלים. אך **כיון שיש עבירות ואנשים מחפשים גשמיית, העולם מאבד את הודו.** החיפוש אחר הגשמיית, גורם לכך שיראו גשמיית. כך הוא הסדר.

אין שום סיבה לאנטישמיות בעולם

עוד דרגה יש לכל מה שדיברנו. הנה יש לשאול עוד: מדוע צריך העולם להיות מקום כזה של מלחמות, כאשר בני אדם מחפשים רק לחטוא, להרוג ולקחת עוד ועוד? אף פעם לא מספיק במה שיש. תמיד רוצים עוד. רוסיה רוצה עוד שטחים; אמריקה עם כל ה'כוחי ועוצם ידי', רוצה עוד, מדינה זו ומיצר זה... מה קרה? למה זה ככה? והרי רואים כפשוטו שכמה שיש, ככה רוצים עוד. המדינות הגדולות ביותר - אינן מרוצות. לרוסיה יש את השטח הגדול ביותר, הרבה יותר מכל מדינה אחרת. אך לא. לא מספיק לה. 'יש לו מנה רוצה מאתיים' לעולם לא נגמר.

כך הוא לגבי החטא, וכך הוא אותו דבר לגבי הרציחה. התבונן לרגע אחד: מדוע צריך להיות רציחה? אין לזה שום פשט. יש הרי מספיק. לפי סדר הבריאה היה אמור להיות שלאמות העולם לא יפריע שבני ישראל עובדים את הקב"ה. מה אכפת לכם? מה סך הכל רוצים בני ישראל לעשות? הם רוצים לעבוד את ה' ולדבר על גדולתו. זה הכל. הם אפילו לא רוצים לשכנע אחרים להצטרף אליהם. הם רק רוצים לשבת וללמוד, להקריב קרבנות ולהתנדב בה'. אין שום סיבה על פי סדר הטבע שלא יהיו

ורואה את יופי הבריאה. הוא מסתכל על העצים, מסתכל על הרקיע התכול, וקורא: מה רבו מעשיך ה'. הוא ממש מתפעל ומתרגש מזה, רתחת דמו עולה ומעיניו זולגות דמעות. זה לא נורמלי מה שהוא רואה עכשיו. מדוע זה לא קורה? אמנם יש לפעמים שכאשר האדם רואה דבר פלאי או שומע בשורה טובה כגון שנולד לו בן, הוא מנצל אותו לומר נשמת בהתרגשות עוד לפני שהוא מתקשר לכל משפחתו לקבל את ברכת המזל טוב, ואז הוא באמת מתפעל ומתרגש. אבל מדוע זה לא קורה כל פעם שהאדם קם בבוקר ומברך המכין מצעדי גבר, העושה לי כל צרכי, וכן הלאה? למה הוא לא פורץ אז בבכי של התרגשות? ומאידך, גופו מתרגש מכל דבר שנמצא בדרך ההפוכה. מדוע זה כך? אין לזה שום סיבה המניחה את הדעת.

יותר מזה, כשאדם רואה מפל מים או כל דבר מפלאי הבריאה שלא ראתה עינו זמן רב, הוא מתפעל ומתרגש, אבל מדוע הוא מתרגש מפלאי הבריאה בלבד? לכאורה היה צריך להתפעל פי כמה וכמה מהבורא שברא אותה. ואף מפלאי הבריאה אשר הוא כן מתפעל מהם, אינו מתפעל כפי שהוא מתפעל מבני אדם. בני אדם מביאים אותו להתפעלות שאין למעלה ממנה, והשאלה היא: למה?

והתשובה היא כפי המבואר בקדושת לוי, **שהטבע אינו מזוכך.** המילה הקרוב ביותר לזיכוכ באידיש הוא: 'ריין' (זק)^א. **בלי תוספת של דבר אחר.** כפי שקוראים היום לשמן זית שאין בו שום תוספת: שמן זית זך. כך הוא לגבי הטבע. **כשמשאירים אותו טהור - רואים מיד שהקב"ה נמצא בו.** אך **כשבני האדם מתגשמים ובעקבות כך גם העולם,** כי העולם נגרר תמיד אחר בני

הים. זה גם נכון, אבל הרבה יותר פשוט מזה. **הם הבינו שאין שום סיבה שהטבע לא יפעל לטובתם.**

קחו לדוגמא את מחירי הדירות שמרקיעים שחקים וכולם מתמודדים עם זה, גם באמריקה, גם באנגליה וגם בארץ ישראל. לא פשוט בכלל לקנות דירה היום. אנשים אומרים: מה לעשות? יש אינפלציה, וכל המחירים עולים, מחירי הביצים וגם המחירים של שאר הדברים. אפילו לעשות פסח אינו דבר קל היום. אבל **ככה זה נראה כשהטבע אינו משתף פעולה אתך. אתה רואה את עצמך כאן ואת הטבע בעבר השני.**

כשבכל המדינות סוגרים עלינו

בימי מרדכי ואסתר, ראו בני ישראל דבר נפלא. הם ראו איך הטבע מקבל מהפך של מאה שמונים מעלות. מדוע? כי **הקב"ה מנהל את הטבע ואין שום סיבה שהטבע לא יעזור לך. הטבע במקורו אמור לספק ליהודי את המציאות שיוכל לשבת וללמוד.** אכן אפשר לראות בעיניים איך הקב"ה מנהל את עולמו. אף בימינו אפשר לשים לב שבכל המדינות שיש בהם קיבוץ של יהודים המבקשים לעבוד את ה', יש זמן מסוים שהטבע מסייע להם וזמן מסוים שהטבע מתנגד להם. הנה עד לפני זמן לא רב, היה הרבה יותר קל להישאר ללמוד בכולל, הן בארץ ישראל, הן באמריקה והן באנגליה. יהודים הלכו לגור באנגליה כי ידעו ששם מקבלים כל מה שצריך מכספי המדינה, וכך היה בכל המקומות, מי פחות ומי יותר, ולא היה צריך להשתמש בשקר בשביל זה. איננו אומרים שלא היו אנשים שבאו עם שקר, אבל זה היה בנוי בצורה כזו שיוכלו לעבוד את ה' באין מפריע.

כך הוא גם לגבי היכולת לחנך את הבנים לתורה ליראת שמים ולעבודת ה'.

הדברים האלה. אך מה? **בגלל שהטבע כל מוגשם מחמת העבירות שעושים, מקבלים אומות העולם חיזוק, וכל מה שהם רוצים לעשות, הוא להשמיד להרוג ולאבד.** מה עוד אפשר לעשות כדי להרוג יהודי? אולי בכל זאת נוכל להרוג יהודי... האנטישמי שם באוסטרליה, מה הוא רוצה? מה אכפת לו שיש יהודים שלומדים בחברותא בבית הכנסת? לא! הוא בא ושוּרף את בית הכנסת. זה נורא נורא כשמתבוננים בזה.

האם האינקוויזיציה של ספרד שונה? והקומוניסטים ברוסיה... כולם רצו לעקור את התורה על-ידי רציחה, והנאצים ימ"ש... הם הלא חיפשו כל בדל של יהודי. הלא הוא יהודי חילוני! מה אתם רוצים ממנו? - כן, בדם הוא יהודי. **דבר זה הוא טבע שהתעוּת, וזה קרה על-ידי העבירות.** כפי שכתוב בחומש ויותר מפורש בדברי הנביאים **שהטבע מתקלקל** והארץ אינה נותנת את יבולה כמו שצריך. הבריאה איננה פועלת כראוי. **כך נראית בריאה שאיננה פועלת.**

כשרואים שהטבע מתהפך מצד לצד

מסביר ה'קדושת לוי': בני ישראל חזרו בתשובה בימי מרדכי ואסתר, ולא היתה זו כאותה תשובה שהיתה להם בקריעת ים סוף כשראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי. התשובה שהיתה בקריעת ים סוף, היתה תשובה כזו שלאחריה יכול היה לבוא עמלק להילחם בהם ולקרר את האמבטי הרתוחת. שונה היה הדבר כאן שהיתה בתשובתם מחיית עמלק. **בני ישראל ראו אז שהטבע יכול להתהפך לכאן ולכאן... אם אתה מתנהג כשורה - הטבע משתף פעולה אתך, הטבע עוזר לך...** הם הבינו עכשיו לא רק שכאשר הם לומדים את התורה - הקב"ה קורע להם את

התחתונה. רואים שהטבע מושך למראות אסורות ולחוסר ריכוז ולשאר מרעין בישין, והמסקנא שמגיעים אליה היא שצריך להלחם עם הטבע או לפחות להסתתר ממנו, כאילו עלינו להתחבא בתיבת נח באיזה חור חשוך, כי הטבע הוא סטרא אחרא וצריך להלחם בו בחרב ובחנית עד לביטולו המוחלט. אם אפשר, היה צריך לערוך עצרת ויום תפילה לבטל את הטבע - חסל אותו. הוא הסטרא אחרא בכבודו ובעצמו.

ובאמת אין הדבר כן, אבל ככה זה נראה כשאין הטבע מזוכך, ואז זה באמת נורא. אי אפשר לצאת לרחוב. אי אפשר להשתמש עם סדר הטבע. קחו אפילו את כל ההמצאות הטכנולוגיות. בתחילה עוד היה האדם יכול לנסות קצת לברוח מהן. אך ככל שהימים נוקפים, הן מוסיפות לרדוף אחריו, עד שאינו יכול לברוח מהן יותר. אפילו טלפון פשוט בבית נהפך לנסיון גדול בגלל קווי התוכן שאפשר להתקשר אליהם, וצריך לקום ולהלחם ולעשות טצדקי שלא נוכל להתקשר לקווים האלה. הוי אומר: אפילו הדברים הטבעיים שבעבר היו נורמליים, הולכים ונעשים מורכבים ובעייתיים.

קחו אפילו מצלמה פשוטה לצילום תמונות. אף היא נהפכה לבעייתית כי אפשר להתחבר אתה מרחוק. בכל דבר זה כך. **הטבע יכול מטבעו לשרת את האדם באופן המועיל. כל דבר שהקב"ה ממציא, ברגע שהטבע מזדכך, הוא משרת אך ורק לטוב. וכשהטבע אינו מזוכך, הוא מושך כלפי מטה.**

טעותו הקטנה של אחשוורוש

תחשבו על גלות בבל. שושלת של מלכים יש אשר כולם מתנגדים לבניית בית המקדש. לא רק זה, אלא אחד מהם,

סתם שתהיה יכולת לעשות זאת, כשכל יהודי שירצה לחנך את בנו, יוכל לחנכם על טהרת הקודש. מה נפלא הוא שבאותו זמן זה נעשה קשה יותר גם באמריקה, גם באנגליה וגם בארץ ישראל. ברור שיש חילוקים ביניהם, אך אנו מדברים על הרעיון. פתאום הטבע מפסיק לשתף פעולה. הגזירות מתרבות וסוגרות מכל כיוון והמוסדות אינם מצליחים להסתדר. גזירת על גבי גזירות. ובני ישראל שואלים: מה עלינו לעשות? איננו מדברים עכשיו על הרצון להישאר בכולל. זהו נושא אחר. אנו מדברים עכשיו על הדבר הבסיסי ביותר - שנוכל לחנך את הילדים על דרך אבותינו.

אכן כשמסתכלים על העולם בהסתכלות כללית, רואים בחוש את היסוד הנ"ל. נדדכו הטבעים פירושו שהכל מסתדר באופן הנפלא ביותר על פי סדר הטבע. החוקים מסתדרים לטובת לומדי התורה, ואדרבא, נפתחים עוד ועוד הזדמנויות להגות בתורה הקדושה ולעבוד את ה' כרצון איש ואיש. אין שום סיבה שזה לא יהיה ככה. אך מה? **הקב"ה רוצה שנעשה את זה על-ידי תשובה ועל-ידי שנוכח אותו. בו ברגע שאין זוכרים אותו, הטבע מתערב עם פסולת והרי הוא מפסיק לשתף פעולה אתנו ואף נראה כמתנגד הגדול ביותר ליהודים עובדי ה'.**

הטבע אינו דבר שצריך להלחם בו

אנו לא מדברים על חוקי המדינות בלבד. חוקי המדינות הם רק אחד מהלבושים לטבע המקולקל. כך הוא ממש גם לגבי כל שאר ענייני הבריאה. הרבה פעמים סגנון דיבורם של בני אדם הוא (ונדמה לכולם שכך הוא מצד ההשקפה הטהורה), שהטבע הוא האסון הגדול ביותר והוא המתנגד לכל דבר טוב. הסיבה שמדברים כך היא כי זה מה שרואים בשורה

בטוחים היינו שהסיפור של מגילת אסתר מסתיים במילים 'דורש טוב לעמו ודובר שם לכל זרעו'. כל היהודים ניצולו ממוות לחיים ותחתם הרגו את הגויים ועשו מזה יו"ט. אומר ה'קדושת לוי': לא נכון. לא שם מסתיים הסיפור. שם הוא רק מתחיל. **זה מתחיל ב'קיימו וקבלו'** שכתוב בסוף המגילה. כל מה שכתוב עד כה במגילה היה להביאם לקבלת התורה מאהבה, ואז הסיפור התחיל, **כשקיבלו את התורה מאהבה**, היינו שבקומם בבוקר הבינו שהשמש והירח וכל מה שנמצא בבריאה יכולים לעזור להם... **שום דבר מסביב אינו מתנגד לרצוני לעבוד את ה'.** **אני צריך לחזור בתשובה מאהבה ולקבל על עצמי לעבוד את ה', וכולם יהיו לי לעזר.**

גם אויביו ישלים אתו

כתוב **במשלי** (טז, ז): 'ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו'. אויביו הכוונה גם לאומות העולם, גם לאנשים המתקוטטים עם האדם בפרטות, וגם לאשתו, כפי שפירשו **חז"ל** (בראשית רבה), ואיתא על זה **בספרי מהר"ל**, שמצד המציאות טבעם של האיש והאשה מנוגדים, ולכן נחשבת האשה כאויב, אבל יש רק דבר אחד שיכול להועיל לאדם שאשתו תשלים אתו, היינו תשתף אתו פעולה ותהיה לו לעזר, והוא לחזור בתשובה. **כשהאדם חוזר בתשובה, הטבע מצד עצמו נעשה לו לעזר.** ואנשים רואים זאת בחוש. אלפי אנשים. אם כי לא תמיד הם מבינים מדוע קרה מה שקרה.

אפשר אפילו להסביר זאת. **חז"ל** הרי אומרים **במסכת שבת** שמי שנולד במזל מאדים יכול להיות רוצח ויכול להיות שוחט או מוהל. כשילד משתובב ומתחצף וצריך לסלק אותו, הלא זה ברור **שההרגשים והכוחות והכשרונות יכולים לפנות לכאן**

נבוכדנצר הרשע, אף מחייב את כולם להשתחוות לצלם. בזה נתונים כל מעייניו שכל בני ישראל יכפרו באלוקי ישראל. וכיון שבני ישראל חוזרים בתשובה, נעשה מפנה של מאה ושמונים מעלות, והמלוכה הבאה אחריה נותנת רשות לעלות לבנות את המקדש.

הן שם בבבל ובפרס לא היתה ממשלה דמורקטית. זו היתה מלוכה דיקטטורית. וכל מלך יכול היה לעשות ככל העולה על רוחו. ואף אחשוורוש עצמו, הלא מלך הפכפך היה. ומי עשה אותו הפכפך? - הקב"ה עשה אותו כך. בתחילה הוא אומר: הולכים להרוג את כל היהודים מנער ועד זקן ביום אחד. ופתאום הוא מתהפך על פיו: סליחה! עשיתי טעות. הולכים להרוג את כל חיל עם ומדינה הצרים אותם ואת טפם, טעות קטנה. לא את היהודים הורגים, אלא גויים. 'ורבים מעמי הארץ מתייהדים כי נפל פחד היהודים עליהם'. מה הבעיה? אותו אחד. אין שום בעיה. זה בכלל לא נושא. אחשוורוש וארתחשסתא התנגדו בתוקף להמשך בנין בית המקדש, שוב ושוב. ובדור הבא, דריוש בנו, מסכים לבנין בית המקדש ללא היסוס. אתם רוצים לבנות בית המקדש? - תבנו בית המקדש. תקריבו קרבנות. בית המקדש אמיתי שיעמוד ארבע מאות שנה ויותר. אותה ממשלה. מרדכי הצדיק? אותו ימנו למשנה למלך...

הסיפור של המגילה רק מתחיל

הטבע - אומר ה'קדושת לוי' - אין לו בעיה לעשות זאת. הטבע אינו מתנגד לכך. הטבע המעוות הוא זה שמפריע. אל תילחם עם הטבע. כשהאדם מבין זאת, הוא אומר: אתה יודע מה שתשובה מאהבה יכולה לעשות? **כשיש תשובה מאהבה, אתה רואה פתאום שהטבע עצמו הוא הנס של פורים.**

עד שלא למדנו את דברי ה'קדושת לוי',

כמשגיח. היא לחצה עליו עוד ועוד עד שלא יכול היה לשאת. ואילו השני, כעבור ימים אחדים אחרי שבעת ימי המשתה, אמר לאשתו: מספיק היה. אני יוצא עכשיו על המחיה ועל הכלכלה. לא מפני שהוצרך לפרנסה אמר כן, אלא מפני שלא היה לו חשק ללמוד. ואשתו אמרה לו: תנסה להשאר עוד יום אחד. ליום אחד אתה מסכים? עוד יום אחד. וכשחזר הביתה לעת ערב, מצא על השולחן ארוחה דשנה. הוא שאל אותה לפשר הדבר, והיא ענתה: למדת עוד יום אחד ואצלי זה מאוד מאוד חשוב. יו"ט הוא בשבילי. אם תרצה, תוכל ללכת לכולל לעוד יום אחד. אצלי זה שווה כל הון דעלמא. הוא שמע וקיבל והלך לעוד יום אחד. כך היא עשתה עוד יום ועוד יום, עוד שבוע ועוד שבוע. יום אחד היא אמרה לו: אם תערוך סיום מסכת, זה יהיה בשבילי דבר מאוד גדול... וכך זה הלך ונבנה...

הנה כי כן, רגש יכול לבנות. **רגש יכול למשוך כלפי מטה ויכול באותה מדה להרים כלפי מעלה.** על פי מהר"ל ושאר הספרים, הצורה והחומר, הנשמה והגוף, הם בנין. יש את הטבע ויש את הצורה שמעליו, הה"א האחרונה של שם הוי"ה. **כשהטבע מתאים את עצמו אל האדם, פירשו שאשתו מתאימה את עצמו אליו.** זה אותו דבר. זה מדת המלכות שלו. **זה עולם העשייה שלו. במקום להתנגד לו, היא מתאימה את עצמו אליו ומסייעת לו לעלות בהר ה'.** זה מה שקרה במציאות אחרי נס מרדכי ואסתר. כך אומר ה'קדושת לוי'.

העולם מלא באנשים בעלי הרס עצמי

אחרי עלינו אנו מבקשים: **ועל כן נקוה לך ה' אלוקינו לראות מהרה בתפארת עוזך להעביר גלולים מן הארץ.** הן אנו אומרים זאת במוסף דראש השנה, בשיא של המלכת

ויכולים לפנות כמו"כ לצד השני. כשאתה רואה אדם שהסתבך בחובות, אתה מבין שהוא בעל כשרון נדיר. בעלי הכשרון הממוצעים אינם מצליחים להגיע לחובות של חמישים שישים מיליון דולר. איך עשית את זה? לא קולט. מי הלווה לך כל-כך הרבה כסף? איך הצלחת לגלגל כל-כך הרבה? כמה גיסים יש לך? הבנקים קצת יותר פקחים ממך, איך הצלחת להערים עליהם? אכן מי שיש לו כוחות וכשרונות מעל לממוצע - יכול להראות דברים כאלה. **ואם הוא יכול היה להפנותם לצד זה, הוא יכול כמו"כ להפנותם לצד השני.**

הרגש של האשה יכול להיות לעזר

הבריאה פועלת ג"כ באופן זה. העזר כנגדו פועל ג"כ באופן זה. אומרים שהחילוק בין האיש והאשה הוא החילוק של שכל ורגש. אך מה הבעיה? הרגש יכול לבנות את השכל, הרגש יכול לתמוך בו, הרגש יכול לעזור לו שהוא עצמו יהיה אדם בריא. וכי חסרים אנשים כאלה?! סיפורי בעבר מה ששמעתי ממשגיח בשיבה שהיו לו שני בחורים בשיבה, אחד מצוין שבמצוינים והשני בינוני ומטה, וכשהקימו את ביתם, הראשון יצא לשוק העבודה ולא יצא ממנו כלום, והשני התחיל להשקיע בלימוד התורה, והתקדם והתעלה ועלה מעלה מעלה. אמר לי המשגיח שהדבר הפליא אותו, כי השכל אמר הפוך, מה גם שהשידוכים התאימו להפליא, הראשון קיבל כלילת מעלות, והשני - בהתאם למצבו.

הלך לברר ונודע לו שהראשון אמנם קיבל שידוך נאה, אבל אשתו היתה אש להבה עליו, כי כל פעם שהוא חזר מהכולל וביקש להתאוורר קצת, היא הרימה עליו את קולה: מדוע אתה מתבטל ואבי לא היה מתבטל אפילו רגע כמימריה? לא בשביל זה לקחתי אותך. בקיצור, היא שימשה אותו

כשהבריאה מזדככת, באופן ממילא רוצים הגויים לקיים שבע מצוות בני נח, **וכשתוסר הקליפה, נראה את הגוי ונראה שיש אלוקים בעולם**, אם כי בוודאי אלה שהם רק מרכבה לקליפה, ירדו אז לגמרי לטמיון.

כשהמשגיח והמנהל לדבר אחד מתכוונים

הנה כל האמור הוא גם על פי סוד מה שידוע שבעשר הספירות יש כתר ואח"כ חכמה בינה דעת ואח"כ חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד מלכות, ומקופיא נראה שיש אחת עשרה, אך באמת יש רק עשר, כי אין מונים גם כתר וגם דעת, אלא או כתר חכמה בינה או חכמה בינה דעת. והביאור הנוגע לענייננו הוא, **שכאשר הדעת של הבריאה היא כמו שצריך, היא בטלה כל-כך שאינה נחשבת כעומדת בפני עצמה**. להיפך, **הכתר של הקב"ה משתקפת מן הטבע**.

על זה כתוב בספרים שתיקון הדעת היה בפורים, ולענייננו, הכוונה היא כנ"ל. קח מי שהקים ישיבה, ישיבה מצויינת שהכל הולך בה כשורה ושמה הולך למרחקים, אבל הוא היה צריך למישהו שיעזור לו, וכך עשה. הוא לקח מישהו תחתיו, והלה מוכשר גדול הוא עד מאוד ויודע להרים את הבחורים ולהמריץ אותם היטב ללמוד ולהתפלל כבעי. הנה כל עוד הלה מבטל עצמו למנהל הישיבה - הישיבה ממשיכה לפרוח. אדרבא, כשרונו של זה מועיל לכשרונו של זה, ותלמידי הישיבה משגשגים ופורחים. אך בו ברגע שהוא אומר לעצמו: רגע אחד! אני הרי בעל הכשרון כאן. למה אני צריך להיות תחת פלוני? אני הרי יותר חכם ממנו... הוא לא יודע שחסרים לו שאר הכשרונות שצריכים בשביל לנהל ישיבה, אבל הוא חושב שיש לו... הנה כיון שהוא מבקש להיפרד, הישיבה מתחילה לדעוך. אכן אם

הקב"ה. פעמים שאנשים עסוקים רק בניגון של הפסוק הזה, כי הוא מרגש מאוד, אך מה עם פירוש המילות? פירוש המילות אינו כל-כך קשה. התבונן! מדוע תשוקתך כל-כך גדולה שיתקיים ויידע כל פעול כי אתה פעלתו - לתקן עולם במלכות ש-די וכל בני בשר יקראו בשמך?

התשובה פשוטה, כי הבריאה פגומה. אין סיבה שיהיו בעולם אומות שיישבו כל היום ויחשבו אין להחטיא אנשים. אפילו הגויים עצמם מתחילים להכיר בזה. הם מחוקקים עכשיו חוקים... מדינה אחת מחקה את השניה... המדינות הגרועות ביותר בעולם המערב... שלא יתנו לילדים גישה לטכנולוגיה. כלומר, הם בעצמם מבינים עד כמה הטכנולוגיה מזיקה לנפש ומצמיחה אנשים בלתי שפויים. אין אפוא סיבה שמיליוני אנשים יחפשו אין לפגום את העולם ולהרוס אותו יותר ויותר על-ידי חוקי סדום. יש לזה רק תשובה אחת: **מדובר בטבע שאינו מזוכך. כך בדיוק נראה טבע שאינו מזוכך. כל הכוח שנמצא שם, מבקש ללכת הפוך מהדרך הנורמלית - הרס עצמי**.

אפשר לראות כך גם אצל בני האדם עצמם, שמי שאינו בריא, מחפש להרוס לעצמו. הרבה מהשמאלנים הם כאלה. מדוע אתה מחפש להרוס לעצמך? מדוע אתה שונא את עצמך? זה דבר באמת תמוה, אבל ככה בדיוק נראה טבע שאינו מזוכך. האדם שונא את עצמו, הוא ברוגז על עצמו, הוא ברוגז על כל הבריאה, הוא רוצה להחרוב ולהשמיד.

לעומת כן, אדם בריא - אוהב את עצמו, אבל ממקום טוב. הוא פשוט מרוצה מהחיים. הוא רוצה לעזור לאחרים. הוא קם בבוקר ושואל: איך אני יכול לעזור לבריאה? אנו מדברים על גוי. למה לא? אכן כן,

אינך רואה עוד משהו. לעומת כן, אם אחד בא ולוקח את כל מה שהקב"ה נתן לו ופותח עסק משל עצמו, אזי יש דעת דקליפה. במקום לראות את הכתר, רואים משהו אחר.

אולם ביותר זה נוגע לאדם עצמו. האדם יכול לחגוג את נס הפורים הפרטי שלו. הוא יכול לחזור בתשובה מאהבה ולראות איך הקב"ה עוזר לו ואיך הקב"ה נמצא בתוך הטבע, ואז יבין שאין שום סיבה ששאר עניני הטבע יהיו מעכבים או מפריעים שלו. כל אחד נדמה לו שיש לו דברים מסביב שמתנגדים להצלחתו. אבל כשהאדם מתחיל לחשוב מהקב"ה, להתפעל ולהתרגש על-ידי הודיה להקב"ה ועל-ידי שימת לב לניסים, הרי הוא מבין שכפי שהקב"ה עוזר לו בדברים המסוימים שהוא רואה בהם הצלחה, כך בשאר הדברים יכול סדר הטבע להיות דווקא סיבה להצלחתו. וכשכלל ישראל עושים כן, הרי זה בונה את בית המקדש. אכן כן, הכרה זו מספיק חזקה לבנות את בית המקדש. כי לטבע יש כל מה שצריך כדי שבית המקדש ייבנה. תן לחכם ויחכם עוד.

יהיה חכם, ולא יחשוב על עצמו, אלא על טובת הישיבה ועל התכלית הנרצה, הוא יבטל את עצמו למנהל הישיבה, ואז לא יהיו שנים אלא אחד, כי שניהם מתכוונים לדבר אחד, ויהיה טוב לו וטוב לישיבה.

מדת הכתר משתקפת מהבריאה

אף הבריאה פועלת באופן זה. הקב"ה ברא את הבריאה ונותן כח לאדם שיעשה את החלק שלו. המלך יכול להיות מנהיג, כי המדינה זקוקה למנהיג כדי שלא יתקיים בהם 'איש את רעהו חיים בלעו'. יש אנשים שמקבלים הרבה מאוד כסף, מדוע? כי הם יכולים לתת את חלקם כדי שבריאתו של הקב"ה ייצא מן הכח אל הפועל. אכן כשהאדם הנמצא במקום כזה, מבטל עצמו להקב"ה, רואים בבריאה את ההוד של הקב"ה. אין עוד אחד. האדם הזה אינו קיים. אתה רואה רק את הקב"ה. זה מה שנקרא שיש כתר. בפורים מאירה כל היום מדת הכתר. אתה מסתכל על אדם שרוקד ואינך רואה לא את האדם ולא את הריקוד. אתה מבין שיש אלוקים. כשאתה רואה כוס יין, אתה רואה את הקב"ה אשר בורא פרי הגפן.

יום שני פרשת ויקהל י"ז אדר תשפ"ה

חשבון הנפש רק מתוך שמחה ושלימות הנפש

זבחי אלוקים רוח נשברה

בשם משמאל (אמור תע"ב) הביא מהמדרש: אמר ר' אבא בר יודן: כל מה שפסל הקב"ה בבהמה, הכשיר באדם. פסל בבהמה עוורת או שבור או חרוץ או יבלת, והכשיר באדם **לב נשבר ונדכה**. אמר ר' אלכסנדר: ההדיט הזה, אם משמש הוא בכלים שבורים - גנאי הוא לו, אבל הקב"ה **כלי תשמישו שבורים**, שנאמר 'קרוב ה' לנשברי לב', 'הרופא לשבורי לב', ואת דכא ושפל רוח', 'זבחי אלוקים רוח נשברה', 'לב נשבר [ונדכה אלוקים לא תבזה]'.
וכתב לתמוה: ויש להבין מאי היה סלקא דעתיה לדמות שבירת לב באדם ל'שבור' בבהמה שהוא חסרון בגופו, עד שהוצרך לומר לרבותא 'לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבזה', מכלל שהיתה סברא להיפוך, וביותר מה שאמר 'ההדיט הזה אם משתמש בכלים שבורים' ומשמע שהקב"ה סובל הגנאי, ואינו מובן מהו הגנאי בלב נשבר, ובדאי לא בדרך צחות הלשון - להיות לשון שבור נופל על הלשון נשבר - אמר המדרש כן.

אונן אינו משלח קרבנותיו

ומבאר: ונראה דהנה **אמרו ז"ל** (מ"ק טו, ב) אונן (מי שנפטר לו אחד משבעת קרוביו) אינו משלח קרבנותיו, שנאמר 'שלמים', כשהוא שלם ולא כשהוא אונן, ואינו מובן למה ייקרא אונן חסר, דבדאי אין הפירוש שחסר לו קרובו שמת דא"כ אף יום שלאחריו נמי. אך נראה דהנה **צורת האדם להיות עובד את ה' בנהירו דאנפין, בשמחה בחדוה ובנרננה** כמו שכתוב 'עבדו את ה' בשמחה

בואו לפניו ברננה', וצריך להיות דוגמא **דלעילא** 'עוז וחדוה במקומו', וכשהוא אונן **רח"ל ושריא בעציבו, הרי הוא חסר מצורת אדם** (כי בהיותו חלק אלוה-ממעלה, הוא חייב להיות דוגמא דלעילא, וכשהוא שרוי בעצבות, אינו דוגמא דלעילא, וממילא הוא חסר מצורת אדם).

במקום אחר כתב ה'שם משמאל' שכאשר האדם שרוי בשמחה, הרי הוא מקיים מצות 'והלכת בדרכיו', אך כאן עיקר יסוד דבריו שכאשר האדם מקיים מצוה או לומד תורה, הוא צריך לעשותו עם כל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו, ובשביל זה הוא צריך להיות בשמחה, וכשהוא אונן ושריא בעציבו, הרי הוא חסר מצורת אדם. הוא בעל מום אמיתי דוגמא דעוורת או שבור או חרוץ או יבלת. כשבאים לדבר עם אדם בענין הטעון ישוב הדעת והוא שבור בנפשו, מצוי לשמוע אותו משיב: אומר לך את האמת. אינני יודע אם עכשיו הזמן לזה... אני לא כל-כך מיושב... פירושו של דבר שחסר קצת מהאדם שלו. מדוע אינך יכול לדבר עכשיו? אין לך את המוח? לא! אין לי. מה, שכחת אותו בבית? לא שכחתי, אבל אין לי אותו. אני מתפלל לה' שיחזיר לי אותו, אך כרגע עדיין איננו. פירושו של דבר שיש לו לאדם חסרון גופני. הוא באמת בעל מום בשעה שאינו בשמחה.

הכהנים והלוים משלימים בעדו

ממשיך ה'שם משמאל: והנה בזה"ק (ח"ג ח, א) הקשה בר נש דעבר על פקודא דמאריה על פקודא דאורייתא ותב לקמיה דמאריה במאן אנפין יקום קמיה, הא ודאי ברוח תבירא ברוח עציב, אן הוא שמחה אן

משה לייב מסאסוב זיע"א שאמר: חז"ל אמרו 'שערי דמעות לא ננעלו'. כשהאדם מתפלל עם דמעות, תפילתו צריכה לעבור דרך השערים והשערים אינם נעולים, **וכשהוא מתפלל מתוך שמחה, אין בכלל שערים שהתפילה צריכה לעבור בעדם.** תפילתו עולה מיד למעלה מבלי שיהיה דבר החוצץ בינה לבין כסא הכבוד.

אכן הדבר פשוט שהשמחה צריכה לבוא ממקום טוב. אם האדם חטא ואינו מבין שחטא - אין זו חכמה. מדברים על **מי שמבין שחטא, אבל הוא מאמין שהקב"ה יקבל תשובתו, וכל הפסוקים של אשרי הולכים להתקיים אצלו עכשיו.** הוא ה'נופל' של 'סומך ה' לכל הנופלים', הוא ה'כל' של 'עיני כל אליך יִשְׁבְּרוּ', הוא ה'קורא' של 'קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת'.

ה'שם משמואל' ממשיך בדבריו להסביר שבשבת יכול האדם באמת לחזור בתשובה מתוך שמחה ועונג שבת. הוא מביא מה'חידושי הרי"ם' שצריך להיות כאילו כל מלאכתך עשויה גם לגבי מילי דשמיא וזהו עונג שבת. הוא מגיע בנהירו דאנפין לומר ברכו הגם שחטא. הוא מתבייש, אבל הוא בא לשמוח עם הקב"ה. עיי"ש.

כשהלב שבור עושים טעויות

והנה יסוד זה הוא יסוד נפלא שהאדם צריך לקחת אתו מחג הפורים. הפירוש הוא כזה: האדם צריך לתקן ולהתקדם ולעשות דברים הרבה, אבל תמיד הוא צריך לזכור שלאדם השלם יש יותר כוחות מאשר לאדם החצוי. האדם החצוי יכול להגיע מקסימום לחמישים אחוז ואינו יכול להגיע למה שצריך להגיע ולהבין מה שצריך להבין. אנשים נכנסים לחג הפורים שבורים ברוחם. זה בכה וזה בכה. אבל חג הפורים

הוא רננה, ותירץ דהכהנים והלויים משלימים בעדו, ע"כ.

הזהו"ק אומר כך: אני יודע היטב מה משמעותו של אדם שחטא. אני יודע שזה לא פשוט וזה עוצר את השפע וצריך לתקן. אני יודע את כל זה, אבל ככה אי אפשר לעבוד את ה'. אי אפשר להביא קרבן באופן זה. ובכן, מה האמת? אל תאמר לי עכשיו דברי חיזוק. אל תאמר לי 'במקום' או 'כאילו'. דבר אתי תכלית - איך אדם כזה יכול להביא את הקרבן. ותירץ הזהו"ק שהכהנים והלויים משלימים בעדו. כלומר, אין הכי נמי. **הוא מצד עצמו אינו יכול להביא את הקרבן, כי הוא שבור ברוחו.** אבל כדי לסייע לו, **הקב"ה מעמיץ כהן ולוי שיעמדו על קרבנו.** אנשים חושבים שהלויים היו שרים רק את הניגון האיטי של 'לב טהור ברא לי אלוקים'. לא!!! הם שרו גם הניגון המהיר. **הכהן והלוי שעמדו שם, נועדו להשלים את השמחה שחסרה בבעל הקרבן.** כך מבואר בזהו"ק. כי בלי זה, לא היה האדם יכול להקריב את קרבנו.

אדם שבור לב דומה לבעל מום

ממשיך עוד ה'שם משמואל': ולפי האמור תובן קושית המדרש ביותר, דתפילה היא במקום קרבן, וכמו בקרבן אונן אינו משלח קרבנותיו, וזה דכתיב ביה (איכה ג) 'מה יתאונן אדם חי גבר על חטאיו', איך יבוא להתפלל ולבקש רחמים על עצמו. ולפי זה שפיר יובן הסלקא דעתך לדמות שבירת הלב באדם לשבור בבהמה שגם זה נחשב חסרון בצורתו, **על זה באה ההבטחה שאעפ"כ 'אלוקים לא תבזה' ותפילתו מתקבלת,** אף שקרבן אונן אינו מתקבל.

וזהו מה שפסל הקב"ה בבהמה, הכשיר באדם. **הוא אומר: הקב"ה הוא רחום וחנון ומקבל תפילתו של לב נשבר הגם שעדיף היה שיהיה בשמחה,** כידוע מהרה"ק רבי

שהאדם אומר לעצמו: מאחר שזה נובע מלב נשבר ונדכה, מן הכאב על מצבי הרוחני, אמשך לשקוע בעצבות ולפעול מתוכה, שהרי היא באה ממקום נקי וטהור. אך לא! טעות היא. ידוע מה שאמר ה'בית אהרן' **מקארלין** זיע"א: **די געמיינסטע שמחה, שפראצט אויך ארויס פון קדושה** [השמחה הנמוכה ביותר, מקורה בקדושה]. השמחה בשורשה מגיעה מ'עוז וחדוה במקומו'. נכון שאצל האדם היא עדיין אינה מכוונת למקום הנכון, אבל **בשורשה היא מגיעה מן הקדושה**.

המן וסייעתו היו כלים לקדושת השם

ה'בית אהרן' הוסיף כלפי מה שאמרו חז"ל (סנהדרין צו, ב) מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק (ובגירסת 'עין יעקב' שם: ומנו? רב שמואל בר שילת) שזה נבע מכך שהיה שמח וטוב לב כאשר אסתר הזמינה אותו לסעודה, כי **שמחה זו הכניסה בו ניצוץ קדוש אשר ממנו יצאו צאצאים שנתגיירו ולמדו תורה**.

עוד יש שם: מבני בניו של סיסרא למדו תורה בירושלים, מבני בניו של סנחריב לימדו תורה ברבים, ומאן נינהו - שמעיה ואבטליון. ואף מבני בניו של אותו רשע (נבוכדנצר) ביקש הקב"ה להכניסן תחת כנפי השכינה. אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: רבונו של עולם! מי שהחריב את ביתך ושרף את היכלך תכניס תחת כנפי השכינה? וביאר **בקדושת לוי** (מגילת איכה) בטעם החילוק ביניהם כי המן וסנחריב וסיסרא נעשה נס במפלתן ונתקדש שם שמים על ידי הנקמות שעשה בהם הקב"ה, ומכיון שהם היו כלים לקדושת השם, הקב"ה לא קיפח שכרם וזכו שמבניהן למדו תורה. לא כן נבוכדנצר, שהחריב את בית המקדש, אדרבא חילל שם שמים, ואיך יזכה לבניו אחריו.

הוא כל-כך קצר, אפילו כשהוא פורים המשולש. יש לו לאדם סך הכל שעות ספורות שהוא יכול לשמוח בהם. אתה חייב לשמוח. נכון שיש לך פרשיות וחשבונות וענינים. אני יודע, אך אדרבא. זו באמת הסיבה שאתה זקוק לכוס יין ולרקוד עם אחים מישראל, כי אין לך דרך יותר מועילה לעזור לעצמך מאשר לרקוד עם הקב"ה.

כשהאדם שמח - יש לו את הכלים לתקן. אין האדם יכול לתקן כשהוא עצוב. אין הוא יכול לחשוב על רעיונות נכונים כשהרגשים משתלטים עליו. **כשהוא במצב כזה, הוא עושה כל טעות אפשרית.** אפילו בחינוך או בכל תחום אחר. כשהאדם שבור וההרגשים שולטים עליו, הוא עושה כל-כך הרבה נזקים.

על טעויות משלמים

קחו את הדוגמא הפשוטה: האב כעוס כי תפס את בנו בקלקלתו. אש להבה הוא. כואב לו. בטוח היה שיש לבנו יותר יראת שמים. הוא מדמה שבנו כבר נמצא במחוזות רחוקים בהרבה. וכעת הוא עושה הרבה יותר נזק מתועלת. יצטרכו אח"כ להשקיע הרבה יותר זמן וכסף כדי לתקן את הנזק שהוא עשה מחוסר ישוב הדעת. מאין באה שברון הלב שלו? - מה פירוש? הוא הרי רוצה שבנו יעבוד את ה'!!! סוף זמן קריאת שמע!!! בזה"ק כתוב שיש על זה נידוי!!! מה יהיה אתו? לעולם לא אוכל למצוא בשבילו שידוך... הוא עושה לי בזיונות... כואב לו בעומק נשמתו. ובכן, האם מפני שכואב לו על הצד הרוחני זה גורם לו לעשות את הדבר הנכון? לא! זה לא גורם לו לעשות את הדבר הנכון. זה גורם לו לעשות את הדבר הבלתי נכון. זה גורם לו לעשות טעויות.

אף אצל האדם עצמו זה כך. **זה שכאבך נובע ממצבך הרוחני, אינו אומר שהדרך הנכונה לתקן היא לפעול מתוך כאבך.** יש

השתוקקות להקב"ה. הוא מגיע לבית המקדש. כל-כך נפלא. 'יראה יראה'. ואע"פ שהוא שולח שליח, אבל הדרך שהוא יכול להביא את הקרבן היא שלבו נוכח. הוא יכול לעבור עכשיו את התהליך. **יש לו עכשיו יכולת להגיע עם חטא ביד, ולצאת עם הקב"ה ביד.** הוא מוכן לעבור את התהליך הזה. אך כשמדברים על אדם שהוא אונן - לך הביתה! אל תבוא הנה. אינני כועס עליך, אבל אני אומר לך שהיום אינך מסוגל להקריב את הקרבן...

הדבר דומה למי שצריך לעבור ניתוח, שמזמינים אותו יום או יומיים קודם לכן, אז בודקים את מצב בריאותו, את לחץ הדם וכו', וכשרואים שהגוף מספיק חזק, מאשרים את ביצוע הניתוח. אך אם מגלים אז שהגוף חלש, דוחים את הניתוח למועד אחר. אומרים לו: לא כדאי לך לעבור עכשיו את הניתוח. זה לא יועיל, אלא יזיק.

האדם מנסה לעשות לעצמו ניתוח. הוא הולך לחזור בתשובה. **הוא מנסה לעשות את הניתוח כשהוא עמוק באדמה.** מה נראה לך אתה עושה? אתה סתם הורס לעצמך. אתה חותך בבשר החי בלי שום תועלת. **כשהאדם נמצא במצב מרומם, הוא יכול להתחרט ולהתמלא בוושה ולהתקרב אל ה'.** הוא יכול לעשות אז כל מה שצריך.

כל מזמורי התהלים נאמרו מתוך שמחה

במזמור נ"א כשדוד המלך נמצא במצב הגרוע ביותר מכל המצבים שהיה בהם במשך חייו, אחרי שחטא לפי ערכו עם אוריה ובת שבע, ושרוי בצער נורא, הוא אומר כך: 'השיבה לי ששון ישעך', ואז 'רוח נדיבה תסמכני', ורק אז 'אלמדה פושעים דרכיך'. **יש לי הרבה לפעול כאן, אבל הכל רק אחרי שתשיב לי ששון ישעך.**

אינך בר יכולת לפשפש במעשיך

נחזור לענייננו: **על האדם לדעת שאם הוא רוצה לתקן, הוא צריך להיות נוכח לגמרי,** ואינו יכול להיות נוכח לגמרי אם הוא שבור ברוחו. **אין הוא חושב אז נכונה והרי הוא מקבל אז החלטות טפשיות - החלטות שמיוסדות על רגש של שקר.** וזה כולל גם כשהאדם מפשפש במעשיו מתוך עצבות מחמת היסורים שיש לו. האדם מתפלא למשמע הדברים. הוא טוען: מה כבר יכול להיות יותר טוב מזה? עכשיו אני מתייסר, והריני עושה מה שחז"ל אומרים לי לעשות - הרואה יסורים באים עליו, יפשפש במעשיו. אכן אינך קולט שעכשיו **אינך בר יכולת לפשפש במעשיך. אדם צריך לפשפש במעשיו. כעת אינך אדם.**

רואים זאת בחוש. **האדם מאשים את עצמו על דברים שאינם קשורים אליו כלל.** הוא מסתכל על זה כעל חורבן נורא שמעולם לא היה ומגיע למסקנה שהקב"ה מייסר אותו על שכילד לקח איזה ממתק מחבר. הוא מסתכל על זה בהשקפה כזו ילדותית. איך הוא יכול לפשפש במעשיו אם הוא בכלל לא נוכח? הוא כאוב עכשיו. הוא כאוב בגלל הבושה שמישהו מסתכל עליו בעודו נופל. הוא כאוב כי נדמה לו שהוא היחיד שמתייסר וכולם חוץ ממנו חוגגים. זה לא מתחיל להיות נכון, אבל כך נדמה לו. על מה אתה מפשפש במעשיך? על תמונה מעוותת שאתה רואה! **אם כעת אתה מפשפש במעשיך, אתה רק נופל יותר עמוק בעצבותך, ובוודאי אינך מתקדם מזה.**

אינך כשיר להכנס לניתוח

האונן אינו משלח את קרבנותיו. אנו חושבים שזה דרוש נאה של ה'שם משמאל'. אך לא! זה לא דרך דרש. זה הפירוש הפשוט. האדם הולך להביא קרבן. הבאת קרבן היא מהלך. היא מעוררת

ורוממות הנפש, אמר את כל הלשונות האלה: 'הושיעני אלוקים כי באו מים עד נפש, טבעתי ביון מצולה ואין מעמד, באתי במעמקי מים ושכולת שטפתי, יגעתו בקראי ניחר גרוני כלו עיני מיחל לאלוקי. אנשים בטוחים שהוא אמר את זה כשכבר חשב להוריד את הכיפה (חס ושלוש). אנו אומרים כן רק לסבר את האוזן על פי מהלך מחשבתם של בני אדם⁸'. הוא כבר היה אז כל-כך שבור ורצוף, ובעת שדיבר, נטפה משפתיו מרירות.

הבלים! **אחרי שדוד המלך היה מיושב בדעתו ושרתה עליו השכינה** - למנצח על שושנים לדוד - **אז הרגיש את הקב"ה עומד נכחו ויכול היה לדבר אתו, וכיון שכן, חזר אתו על כל מה שהרגיש**. הוא שטח את הרגשותיו שהרגיש בשעת מעשה, אבל לא שאמר אותן מתוך עצבות. אי אפשר לחבר מזמור תהלים מתוך עצבות. אונן אינו משלח קרבנותיו. זה לא עובד. בכלל, מי השלים את החסר בעת הקרבת הקרבנות? הלויים. ומה עשו הלויים? - שירה. מה זה שירה? לשיר בשמחה. זה המהות. **כל מהותו של דוד המלך היתה כזו. הוא היה בטל להקב"ה לגמרי ולא היתה בו עצבות**. יותר מזה, מה שרו הלויים? - מזמורי תהלים. שרים שירות ותשבחות להקב"ה ואז עולים הרהורי תשובה. מי הוא זה ואיזה הוא שרקד בפורים כיהודי ולא עלו לו בלבו הרהורי תשובה עמוקים? האם זה הגיע לו לאדם מפני שהיה בעצבות? אדרבא! **הוא מסיר קצת את הטרדות וקולה של הנשמה בוקעת מבפנים**.

האדם מתפעל מהלבושים

לעיל הבאנו כדוגמא את ענין החינוך, ואמרנו **שכאשר האדם שרוי בכאב**

לאחרונה, באחד משיעורי ליל שישי, התעקש אחד וטען שאנו רואים שדוד המלך מדבר על חטאיו ועל מרירות לבו ללא הרף, ומכאן שהדרך הנכונה היא להתעצב. ברם, בל נשכח שדוד המלך לא חיבר אף מזמור אחד בתהלים בלי רוח הקודש. פשוט שכן. כמה שמות וצירופי שמות יש בכל מזמור ומזמור. שום מזמור, שום פסוק ושום מילה, לא נאמרה בלי רוח הקודש. והרי ידוע הכלל שאמרנו **חז"ל אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה של מצוה**, ואם כן לא יעלה על הדעת שדוד המלך דיבר מתוך עצבות ח"ו.

האדם משווה עצמו לדוד המלך

יש שהאדם אומר לעצמו: אם דוד המלך אמר 'א-לי א-לי למה עזבתני', וכן שאר הלשונות שדיבר על כך שהוא דך ונכלם וזקוק לישועה גדולה, מסתמא היה באותה דרגה של עצבות שאני שרוי כשאני אומר את הלשונות האלה. מדוע האדם אומר ככה? כי זה מה שהוא רואה כתוב. הוא מסתכל בתהלים עם פירוש "יסוד מלכות", ורואה עצבות גם בצד ימין וגם בצד שמאל. הוא עצמו שרוי בעצבות ולכן הוא בטוח שכל הלשונות של דוד המלך מקורם בעצבות. הן ברור כשמש שאילו היה דוד המלך שרוי אז בעצבות, לא היה אומר אותם. **כל מה שאמר דוד המלך, היה מתוך רוממות הנפש**.

החילוק הוא שהאדם הפשוט כשמגיע למצב של שמחה ורוממות הנפש, הוא בדרך כלל אומר: זהו זה, אני כבר בשמחה, זה כבר לא נוגע. הוא לא חוזר יותר לדבר על מה שעשה ועל מה שהתרחק ועל מה שעוללים לו אויביו מחמת עוונותיו. לעומת כן, דוד המלך, **דוקא מתוך השמחה**

חזר והגיב לו על פי דרכו: גנב אתה, רמאי אתה, נוכל אתה. וכך הלכו הדברים והסתבכו ועכשיו כבר קשה מאוד להשית את הסדר. הכל מפני שראובן הגיב על פי התנהגותו של שמעון.

קמפיין עושים במתינות ובישוע הדעת

כשאתה מנסה לחזור בתשובה על חטאית, כל עוד אתה עמוק עמוק באדמה, ואתה מרגיש את החטא ואתה עסוק בו - אתה מתייחס להתנהגות. אינך מתייחס למהותך האמיתית. אתה משוכנע שבעצם אתה רע ויש בך איזו נקודה קטנה של מחשבה: אולי בכל זאת אהיה טוב... לא כך האדם נעשה פרה ורבה, מה גם שאין זה אמת, אלא שקר וכזב. **נשמה אתה, ואתה משתוקק לגבוה, ועכשיו ברגע זה היתה לך התנהגות שאינה ראויה.** בגלל שאתה מתייחס להתנהגותך כאילו היא היתה מהותך, **אינך מפשפש במעשיך באופן הנכון. כפי שאינך מתנהג נכון עם זולתך, כך אינך מתנהג נכון עם עצמך.**

הדרך הנכונה אף מצד חכמת חיים היא כזו: דבר שצריך לטפל בו, מניחים אותו בצד. **הבה נטפל בו בישוע הדעת, הבה נטפל בו בזמן הנכון, הבה נבנה כוחות נפש כדי שנוכל לעשות מה שצריך.** אם סתם נתעסק בזה - לא נועיל כלום. הבה נבנה תכנית פעולה. עדים אנו בשנים האחרונות לתנופה שקיבל תחום גיוס הכספים כאשר לכל צורך אמיתי אפשר לגייס תוך זמן קצר כמה מיליון דולר, אך מה? התנאי קודם למעשה הוא ליצור תכנית ברורה. מתי הולכים לערוך את הקמפיין? עכשיו ערב פסח והיא רציני של הצדיק הוא מיד אחרי הפסח. לא, זה לא יעבוד. זה מהיר מדי. טוב, נמתין עם זה לאלול, אז נצא עם קמפיין רציני על הקמת בית

ומרירות, הוא עושה את הטעויות הגדולות ביותר. והנה הסיבה לכך היא **לא רק מפני שאין מוחו פועל אז כראוי, ומרוב כעס וכאב, הוא מקבל החלטות שאין להם שום פשט.** לא רק מפני כך, אלא גם מפני **שכל אחד יש בפנים חלק אלוה-ממעל שמשתוקק לרוחניות ובאמת רוצה להיות טוב.** מציאות חיה שקיימת אצל כל אחד, אלא שיש עליה לבושים. האדם נמצא בשפל המצב בגלל איזו פרשה, ולכן הרגשותיו מעוותים עכשיו, וכן הלאה. ובכן, כפי שבפורים כאשר התנתקת מכל הטרדות והפרשיות והבאת את עצמך למעין הרגשה של כאילו כל מלאכתך עשיה, ובזה הסרת את הלבושים, ונפגשת עם עצמך, וממילא נתגלתה תשוקתך הפנימית שיש לך להקב"ה, כך כשאתה מדבר עם זולתך, כגון בנך או תלמידך או משהו שצריך חיזוק, מפני שמצאת אותו בעת קלונו - אתה מושפע עכשיו מלבשו. כל הבנתך אותו עכשיו היא לפי התנהגותו עכשיו.

כשיש לך תלמיד שהתחצף אליך, אתה רואה אותו כאילו הוא המרכבה לחוצפה בדורנו, במיוחד מפני שעשה את זה לעיני כל התלמידים האחרים, ולכן אתה מדבר אליו בסגנון כזה: אתה אפס מאופס, אתה הורס לי את הכיתה, דע לך שאתה השורש של כל הבעיות הקיימות בעולם. מדוע אתה מדבר אליו ככה? משום שהתפעלת מהתנהגותו, וכיון שכן, אינך רואה את מהותו. עכשיו ברגע זה הוא התנהג כפי שהתנהג. **חכה שעה ותוכל להבין את ההפרדה הנכונה בין האדם עצמו להתנהגות המקרית שלו עכשיו.**

כך הוא גם כששני אנשים מסוכסכים בענין ממוני. מזמן היו יכולים להגיע לפשרה וליישר את ההדורים. הבעיה היא שראובן תבע את שמעון, ושמעון ענה לו שלא כפי שהיה צריך לענות לו, ואז ראובן

אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי, דהיינו **שתמיד יהיה נרדף משונאיו אבל לא ישיגו אותו שונאיו, אלא כשיהיה נרדף משונאיו אח"כ יעזור לו השי"ת**, ועל-ידי זה ושבתי בבית ה' לאורך ימים, **דכשהאדם בסכנה, אזי חוזר בתשובה** כמו שאמרו **רבותינו ז"ל**: הספנים, הם אותם שהולכים תמיד בספינות על הים שהוא מקום סכנה, רובן חסידים מפני שחוזרים תמיד בתשובה. וכן אמר דוד כאן: קולי אל ה', דהיינו שאני מתפלל אל ה' שירדפו שונאי אותי, אבל אקרא ויענני מהר קדשו, ותמיד יהיה כך, וזה סלה".

צריך לצלם את הקטע הזה ולתלות אותו במקום הנראה לעין. הוא כותב דבר ברור שאינו משתמע לשני פנים. הקב"ה מכין את חיי האדם בדומה לחייהם של הספנים אשר רובם חסידים כי כל ימיהם בתשובה. ועל זה ביקש דוד המלך - אני רוצה שתמיד ירדפו אותי, אך לא ששיגוני, אלא **שאדע בכל עת שאני צריך לתלות את עצמי בחסדי ה'...** יש שהאדם המגושם אומר: היום אינני יכול לחטוא, כי היום אני זקוק לסייעתא דשמיא מיוחדת. אמר דוד המלך: אני רוצה לחיות כך במשך שבעים שנה. אשרי אדם מפחד תמיד. **במדה מסוימת אין לו היום נסיון לחטוא, כי לבו נוקפו, לא דווקא מגודל הצרה, אלא גם מריבוי האחריות המוטלת עליו לנוכח המצב.**

הכא נמי בעבדיתיה טריד

חז"ל הרי אומרים שאפילו הרופא אין לו הרהורים כי הוא טרוד בעיסוקו. הוא באמצע לחתוך בבשר החי ורואה את הדם ניגר. זה מפעיל את הרגשיו. קחו אפילו מישהו שמנהל אירוע בהשתתפות חמישים אלף איש. הוא דואג שהכל יתנהל בצורה מופתית - שעכשיו פלוני ייכנס, ועכשיו התזמורת תתן קולה, ועכשיו יאמרו שלושה

הכנסת. אבל עכשיו ניסן, איך נמתין עד אלול? התשובה היא: האם אתה רוצה לצאת ככה לגייס כסף? אתה יכול. תגיד לי אח"כ כמה כסף הצלחת לגייס. תודיע לי על הצלחתך הגדולה. כן, אבל האם אתה יודע שהבית צר מהכיל והבחורים עומדים בחוץ בשעת התפילה? ובכן, או שתקים עכשיו אוהל זמני או שהבחורים ימשיכו לעמוד בחוץ, אבל קמפיין לא עורכים מרגע לרגע. זה לא עובד ככה. זה עובד רק עם תכנית פעולה סדורה היטב.

כך הוא בכל דבר שרוצים לבנות. **היתה לו לאדם התעוררות, הוא הרגיש רוממות, אם בפורים, אם בליל שימורים, אם ביום הכיפורים, אם בשאר זמנים קדושים - התכנית נבנית עם הרבה שמחה.** בונים מהלך. יוצקים יסודות. בשביל לעשות יסודות, פעמים שצריך לחפור עוד, פעמים שצריך להמתין, פעמים שצריך לבקש רשות מהשכן. צריך לבנות כאן. **זה לא סתם הרגשים שבאים והולכים.**

דוד ביקש להיות רדוף כל החיים

בענין מה שהזכרנו לגבי דוד המלך שכל תהלותיו חוברו ברוח הקודש, ראו נא מה שכתב בעל רוח הקודש **רבי ייב"י מאוסטראה** זיע"א על הפסוקים: מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו, ה' מה רבו צרי רבים קמים עלי, רבים אומרים לנפשי אין ישועתה לו באלוקים סלה, ואתה ה' מגן בעדי כבודי ומרים ראשי, קולי אל ה' אקרא ויענני מהר קדשו סלה. זה לשונו: "קולי אל ה' אקרא ויענני מהר קדשו סלה - נראה לי בעזה"י דאדלעיל קאי שאמר דוד על זאת שאתה ה' מגן בעדי וכו' דהיינו שלא תבוא הצרה כלל עלי איני רוצה להתפלל, אבל קולי אל ה', דהיינו שאני מתפלל ומשמיע קולי אל ה' שתמיד בכל עת שתהיה הצרה - אקרא ויענני מהר קדשו. וכמו שאמר דוד

חוסר ישוב הדעת. האדם יכול היה לטפל במצב באופן אחר לגמרי, אך מה? הוא טיפל בו באופן טיפשי, עכשיו הוא כבר מסובך ביותר ולא קל להחליץ ממנו. כשאחים ואחיות רבים, צעירים ומבוגרים, והדעות והשיטות חלוקות עד כדי מצה ומריבה. תחשבו קצת, חזרו להתחלה, האם לא הייתם יכולים לטפל בזה בצורה אחרת? אולי לדבר בצורה כזו, אולי לפעול בצורה כזו, אולי לשלוח מישהו, אולי להמתין לשבוע הבא, אולי להיות קצת יותר רגיש. אפשר היה לעשות זאת, אך מה? פעלתם בלי ישוב הדעת. תוציא משהו מפורים. אל תביא פתרונות באמצע שינתך, **אל תבנה מהלכים לחיים תוך כדי שאתה שבור**, הגם שאתה שבור בגלל עבירה. אונן אינו משלח קרבנותיו. זה לא יעבוד. הסיח את דעתך, צא בריקוד... כך האדם נבנה...

'לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבוה', כי הקב"ה רוצה לעזור לך, אבל הקב"ה אומר לך: אתה שבור עכשיו. אני מקווה שאתה קולט זאת. **חזור עם יותר מוחין ותראה שאתה פרה ורבה והאמת יוצאת לאור**. יעזור ה' שתהיה לנו הדעת הנכונה להבחין ולא לקבל החלטות דקדושה במצב של **ארור המן, אלא כשנהיה במצב של השראה נכונה**.

פרקי תהלים. ברור שעכשיו בשעה זו קשה לו לחטוא. אמנם אם טיפש הוא, הרי הוא חושב אז 'כוחי ועוצם ידי עושה לי את חילי'. בסדר, על זה צריך להתפלל, וכבר דיבר על זה **דוד המלך** ואמר שאף הנוסע בספינה עלול לחשוב 'כוחי ועוצם ידי', אבל בשביל זה כבר צריך קצת כשרון, מדוע? כי המצב מקיים בכ מה יעשה ולא יחזור בתשובה. עם סיבוב אחד קטן אתה קולט שאתה זקוק לרחמי שמים ומתחיל לבקש: רבנו של עולם! עזור לי שהכל ילך כשורה, עזור לי שלא אכשל בראיות אסורות בדרך. הן אני זקוק לסייעתא דשמיא מרובה עכשיו. הרגשיו וחושיו מחודדים עכשיו.

דוד המלך התפלל שיהיו לו חיים כאלה. נדמה לך שהוא היה שבור ורצוץ בגלל כל המצבים שעבר בהם?! להיפך, הוא ביקש שיהיו לו חיים כאלה, וידע איזה שיר לשיר על כל מצב ומצב. ולגדולתו אין חקר. הוא ראה את התמונה היותר רחבה. **כשהאדם מוצא את עצמו נמשך כלפי מטה, עליו להבין שלא זה מה שבונה את הבנין. הבנין נבנה על-ידי ישוב הדעת בלבד**.

ניתן לחסוך קטטות ומריבות

תשעים ותשע אחוז, אם לא מאה, מהמחלוקות, מתפתחים על-ידי רגעים של

מדור אור החיים

ליל שישי פרשת ויקהל כ"ז אדר א' תשפ"ד

השומר את השבת כמודה בכל התורה

כל השומר שבת כהלכתו

ממשיך ה'אור החיים' הק': **"וּבְזָה יִתְיַשֵּׁב מִה שֶׁקָּשָׁה עוֹד לָמָּה חֲזַר עוֹד לְצוּת עַל הַשְּׁבִת אַחֲרֵי שֶׁכָּבַד צוּה כָּמָּה פְּעָמִים, וְעוֹד לָמָּה צוּה עָלָיו סְמוּךְ לְמִצְוֹת מַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן, וְלִדְבָרֵינוּ יָבוֹא עַל נִכּוֹן, כִּי יֵצֵא ה' עַל תְּקוּן הָעֶבֶר כְּדִי שִׁיְהִיו מְכֻשָּׁרִים לִשְׁכֹּן בְּתוֹכָם, וּבְמִצְוֹת שְׁבִת שֶׁשְׁקוּלָה כָּל הַתּוֹרָה הִיא תִּקְנֶת עֲבוּדָה זָרָה, כְּאוֹמְרוֹ (ישעיה נז, ב) אֲשֶׁרִי אָנוֹשׁ יַעֲשֶׂה זֹאת, וְדָרְשׁוּ ז"ל (שבת קיח, ב) כָּל הַשּׁוֹמֵר שְׁבִת כְּהִלְכָתָהּ, אֲפִילוֹ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה כְּדוֹר אָנוֹשׁ - מוֹחֲלִין לוֹ".**

נתאוה להיות לו דירה בתחתונים

נבוא לבאר כעת בשפתינו מדוע השבת שקולה כנגד כל התורה כולה ומדוע המודה בע"ז נחשב ככופר בכל התורה. אמנם בדרך כלל איננו מתפעלים מביטויים כאלה, כי איננו יודעים מה המשמעות של כל התורה כולה, והרי אנו אומרים בקלילות כזאת: אם עבד האדם ע"ז - הוא כפר בכל התורה כולה; אם שמר את השבת - הוא קיים את כל התורה כולה. אך כשחז"ל אומרים אמרה, יש בה את כל העומק. זה לא דבר של מה בכך.

שקול שבת כנגד כל התורה

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם, ששת ימים תעשה מלאכה וגו' לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת. כתב ה'אור החיים' הק': **"צִרְיָן לְדַעַת אוֹמְרוֹ אֵלֶּה הַדְּבָרִים, וּבְמִסְכַּת שְׁבִת (צו, ב) דָּרַשׁ מִכָּאן רַבִּי ט"ל מְלָאכּוֹת, כְּמִנְיָן אֵלֶּה ל"ו, דְּבָרִים ב', הַדְּבָרִים ג', הָרִי ט"ל, וְזֶה דָּרַךְ דָּרַשׁ".** עיי"ש עוד כמה דקדוקים.

מבאר ה'אור החיים' הק': **"אֲכֹן יִתְבָּאֵר עַל פִּי דְבָרֵיהֶם ז"ל (הוריות ח, א) שְׁאֲמָרוּ בַּפִּסְקָא (במדבר טו, כב) כִּי תִשְׁגּוּ וְגו' שֶׁכָּל הַמּוֹדָה בְּעֲבוּדָה זָרָה כְּכּוֹפֵר בְּכָל הַתּוֹרָה, וּמַעֲתָהּ [מאחר שחטאו בעגל] הִנֵּה צִרְיָין כָּל יִשְׂרָאֵל לְתִקּוּן כָּל תִּרְיָג מִצְוֹת (כולל מצות עגלה ערופה ומצות שעטנז ושילוח הקן) אֲשֶׁר פָּגְמוּ בְּכוֹלָן, וְדָבָר זֶה הוּא רַחוּק מִגִּדְרֵי הַהִשְׁגָּה, אֲשֶׁר עַל כֵּן בָּאָה מִצְוַת ה' לָהֶם שִׁיְזַהְרוּ בְּמִצְוֹת שְׁבִת, וְאֲמָרוּ ז"ל (שמו"ר פכ"ה) שְׁקוּל שְׁבִת כְּנֶגֶד כָּל הַתּוֹרָה, וּבְזָה יִתְקַנּוּ פָּנִים שֶׁפָּגְמוּ בְּכָל הַתּוֹרָה, וְהוּא מֵאֲמַר מִשֶּׁה כָּאֵן אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צוּה ה' לַעֲשׂוֹת אֹתָם, פְּרוֹשׁ לְשׁוֹן תְּקוּן, בְּזָה יִתְקַנּוּ פְּגָמֵיהֶם שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּמָה הֵם הַדְּבָרִים? - שֵׁשֶׁת יָמִים וְגו' וּבִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְגו'".**

סתירה להכרת מציאותו יתברך. ובכן, כשהאדם שובת מעשיית מלאכה בשבת, הרי הוא מפרסם שמו של הקב"ה.

אם אין לי רשות - אינני יכול

אולם שתי דרגות יש בזה. הדרגה הראשונה היא שהאדם אינו עושה כלום מחמת האיסור. הדרגה השנייה היא שהאדם אומר: אינני עושה היום כלום, כי אינני יכול לעשות. **אם הקב"ה אינו נותן רשות - אינני יכול.** כשהאדם מתחיל לירא את השם, הרי הוא מתחיל להבין שיש כאן בעל הבית - אני לא יכול לעשות שום דבר בלי רשות. זו הרי תמיד תגובתו של עובד זוטר אצל בעל הבית, כשמישהו מבקש ממנו לעשות איזה דבר בלי רשותו של בעה"ב. הוא מסתכל עליו ואומר לו: צדיק! אני לא יכול לעשות את זה... כשהאדם אומר: אינני יכול - ומרגיש כך, הרי הוא כאומר: יש כאן בעה"ב. הקב"ה נמצא כאן ואיני יכול לעבור על רצונו.

דוד המלך ע"ה אמר **בתהלים** (קלא, ב) 'כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי', ופירש שם **רש"י** (פסוק א) שדוד המלך אמר בזה להקב"ה: "הנני עליך כמי שאין לו ידיים ורגליים, כגולם מוטל לנגדך". כגולם פירושו: **אינני יכול להניע אף אבר בלי רצון ה'.** דומה אני לגולם שאין לו חיות בידי ורגליו. **אני לגמרי בטל להקב"ה. מה שהוא מצוה אותי לעשות - אני עושה, ומה שהוא אוסר עלי לעשות - אינני עושה.**

הן הלכתא כרבא (תמורה ד, ב) דכל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד, אם עבד - לא מהני. הא לך שאם הקב"ה אינו נותן רשות לעשות איזה דבר, אין לעשייתו משמעות, כי אם אין רשות - אין אפשרות. **כשהאדם מגיע להרגשה כזו שאינו יכול לעשות מה שאין לו רשות לעשות כי**

אכן תחילה יש להתבונן במה שאמרו **חז"ל:** נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים. **הקב"ה רצה שבעולם הקטן הזה, הגם שהוא מלא בצמצום וחושך, נוכל להכיר באלוקותו יתברך.** וצוה לבנות לו משכן מנדבת לבם של ישראל להיות לו מקום להשראת שכינתו. וכשהאדם לוקח את העוה"ז שלו, את כספו וזהבו וכו', ונותנם מנדבת לבו בשביל הקמת המשכן, הרי הוא מקיים את תכלית בריאת העולם שתהיה לו דירה בתחתונים.

לא תעשה כל מלאכה

והנה בזה יש דבר פלא, כי הנה אם נדבר בדרך משל על הדומם והצומח, אפשר להתבונן ולראות בהם את אלוקותו יתברך, ואפשר שלא להתבונן ולא לראות כלום. אך כשנדבר על האדם, הלא הוא **יש לו רצונות משלו וכח של בחירה ונטייה לייחס דברים לעצמו,** ולכן **אם אינו מתנהג כראוי, לא זו בלבד שאינו מפרסם שמו של הקב"ה, אלא הוא פועל להיפך.** האבן אינה מעכבת מלראות שיש אלוקים בארץ. יש שאין בני אדם רואים בה כלום, ויש שהם רואים בה בחוש שיש אלוקים כשהיא מתחילה להוציא מים בציווי ה'. אבל **כשהאדם מתהלך בעולם בנאוה נפוחה ואומר כוחי ועוצם ידי עשה לי את חילי, הרי הוא מחשיך את העולם ומונע מבני אדם לראות שיש אלוקים בארץ.**

אכן כשמגיעה השבת, תחילה לכל אומרים לאדם: 'לא תעשה כל מלאכה'. אל תפעל כלום. זה הרי החילוק בין עבודה למלאכה. עבודה פירושה שהאדם יגע ומתעמל בשביל איזה דבר. מלאכה פירושה שהאדם הביא איזו תוצאה בפעולתו. הוא אפה, הוא בישל, הוא תיקן כלי, וכן הלאה. **ולכן נאסרה המלאכה דווקא, כי כשהאדם פועל לבדו להביא תוצאות, יש בזה מעין**

שהאדם אומר: הייתי רוצה, מה לעשות שאינני יכול. אני אומר לך, הייתי רוצה, אך זה מנוע ממני. אבל יש 'לא יכול' מסוג אחר - **אני כל-כך לא רוצה, שאני לא יכול. אדם כזה כבר ביטל את רצונו להקב"ה שהוא מרגיש שמה שהקב"ה אוסר לו לעשות, אין לו את היכולת לעשותו.** הקב"ה אומר לאדם: בשבת קודש אני רוצה שתגיע לדרגה כזו שתרגיש שאינך יכול לעשות מלאכה.

מבאר ה'אור החיים' הק' **שכאשר האדם מגיע לדרגה זו, הוא נעשה ראוי להשראת השכינה**, ולכן הקדים בפרשה זו את השבת להקמת המשכן, כי אי אפשר להקמת המשכן בלי השבת.

שיהא שם שמים מתאהב על ידך

נסיים בנקודה אחת: שנינו **ביומא** (פו, א): 'ואהבת את ה' אלוקיך' - שיהא שם שמים מתאהב על ידך, שיהא קורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים, ויהא משאו ומתנו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו? - אשרי אביו שלמדו תורה, אשרי רבו שלמדו תורה. אוי להם לבריות שלא למדו תורה, פלוני שלמדו תורה - ראו כמה נאים דרכיו, כמה מתוקנים מעשיו. ולפי המבואר בדברי ה'אור החיים' הק' יש בזה תוספת דבר. **כשהאדם בטל לרצון ה' ונמצא כאן אך ורק לעשות רצונו יתברך, השכינה שורה עליו, וכיון שהשכינה שורה עליו - רואים כולם את האלוקים**, ונמצא שם שמים מתאהב על ידו, כי עד כה לא ראו סובביו את האלוקים ויכולים היו להקשות קושיות על מציאות ה', וכעת הם רואים אותו בגלוי שורה עליו ואינם יכול להקשות יותר שום קושיא.

הקב"ה הוא זה שמחייבו, ואינו יכול לפעול עם החיות שהוא מפיח בו להמרות רצונו, הרי הוא מקיים בזה תכלית הבריאה. הקב"ה ברא בריאה כזו שהכל זו בה ללא הרף ונדמה שיש להם חיות עצמית, ואמר: עכשיו תכיר שהכל בטל אלי. אתה רואה ים? אתה יודע מה הים עושה? - 'ירעם הים ומלואו'. הוא אומר לי שירה. אתה רואה אילנות נאים? - 'אז ירגנו כל עצי היער'. אין כלום חוץ מזה. אתה רואה את האדם? - הוא לא נמצא כאן כדי להנעים לעצמו, אלא כדי לפרסם שמי ברבים.

שבות כאילו כל מלאכתך עשויה

אמנם כל תרי"ג המצוות תכליתן להגיע לאמונה זו, אבל השבת שקולה כנגד כולן, כי היא היפך הרגשת ה'כוחי ועוצם ידי' שמשתקפת מהע"ז. כשאדם עובד ע"ז - הוא בעצם אומר: אני יכול לפעול לבד. פתחתי 'עסק' משלי ואני עושה מה ש'אני' רוצה. מוחי חושב ללא הרף על מהלכים להכניס עוד ועוד כסף. יש לי כאן פינה משלי. מדובר בעולמו של הקב"ה, אבל אני שכרתי כאן חדר ובו אני עושה מה שאני רוצה. זוהי ההבנה של ע"ז. משה רבינו לא חזר אחרי ארבעים יום? - בסדר, נעשה מה שצריך לעשות. זה מה שקרה אז. **יש לי רצונות עצמיים שאני צריך לספק אותם. היפך תכלית הבריאה הוא.**

וכנגד זה, **כשהאדם שומר את השבת ומרגיש כאילו כל מלאכתו עשויה**, הוא אומר: **אינני יכול לעשות כלום בעצמי.** מיהו שואל אותו: מה אתה אומר שאינך יכול? תראה שאתה יכול. והוא משיב: **אני כל-כך לא רוצה, שאינני יכול.** פעמים

מדור

שיעורי ליל שישי

ליל שישי פרשת ויקהל כ"ג אדר א' תשפ"ב

השתוקקות לעבודת ה' מתוך גילוי שכינה

רחמנא ליבא בעי

למקדשך תוב ולקודש קודשין... כתב **הייטב לב'** זיע"א: ידוע שבניית המשכן ניתנה לישראל לכפר על מעשה העגל, ופשרו של דבר כך הוא: כשעמדו ישראל על הר סיני, פסקה זוהמתן, אותה זוהמא שנכנסה באדם כשחטא בעץ הדעת. **כשאמרו פה אחד נעשה ונשמע, ביטלו כל רצון לדברים אחרים כאומרים: "לא מעניין אותנו כלום, אנו רוצים דבר אחד בלבד, את הקב"ה", וזה מה שהוציא מהם אותה זוהמא.** אולם משחטאו בעגל, חזרה זוהמתן, כי החטא נגע להם בעומק הלב. **הרוחניות נמצאת בלב, וכשהאדם חוטא ולבו מיטמטם, דלתי לבו ננעלים וממילא אינו מצליח לעבוד את ה' מקרב הלב העמוק.**

והנה ידוע דרחמנא ליבא בעי, כי הוא רוצה שנעבדנו עם הרוחניות הפנימית ולא מן השפה ולחוץ, אך היות שנגעלו דלתי הלב, לא היינו יכולים לעבדו כרצונו יתברך, על כן צוה אותנו לבנות את המשכן, כי **כשבאים למקום השכינה, מכוח קדושת המקום, לב האדם חוזר וניעור לעבוד את ה' באמת.**

נכספה וגם כלתה נפשי

ומביא שם מזקנו **ה'ישמח משה'** זיע"א^א על הפסוק (תהלים פד, ג) נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה'. **האדם משתוקק לחצרות ה', כי הוא יודע ששם לבי ובשרי ירננו לא-ל חי. שם הלב יכול לרנן, כי בית המקדש הוא המרכז האמצעי של העולם ונקרא ליבא דעלמא. מרכז העולם פירושו שהוא המקום הרוחני ביותר, ולכן כשלב האדם שהוא מרכזו - כבוי, הוא הולך לבית המקדש ומדליקו שם, כפי הכלל של מצא מין את מינו וניעור. לב האדם מוצא את לב העולם וניעור.**

ואין אנחנו יכולים להשתחוות לפניך

וכן פירש **בעל התניא** זיע"א בסידור שלו^ב הנוסח "ומפני חטאנו גלינו מארצנו ... ואין אנחנו יכולים לעלות וליראות ולהשתחוות לפניך", כי לכאורה קשה מי מונע אותנו להשתחוות לפניו? אך התשובה שאין הכוונה להשתחוואה חיצונית, אלא להשתחוואה פנימית להיות בטל בעומק הלב, וזה אינו בדינו. **רק כשהאדם נמצא בבית המקדש אשר יש בו גילוי שכינה, אז הלב מתבטל ביטול אמיתי לפניו.** עכ"פ

א. ראה בספרו תפלה למשה על תהילים בפסוק זה, וב'ישמח משה' פרשת תזריע.
ב. וכן הוא בספרו 'ליקוטי תורה' פרשת וזאת הברכה (ד"ה מזמור שיר חנוכת הבית).

אחר, כמו שאמרו חז"ל (סוכה מה, ב) "מה תמר זה אין לו אלא לב אחד, אף ישראל אין להם אלא לב אחד לאביהם שבשמים".

וכיון שידע המן שיש להם פגם זה שלבם בל עמם, עורר עליהם קטרוג באמרו: ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים. אך הדבר היה גלוי וידוע לפני הקב"ה, ולכן הקדים ונתן להם מצות מחצית השקל, **לעורר את לבם לעבודה, הן להתלהב בעבודתם והן להיות כולם כאיש אחד בלבד אחד**. ועל זה אנו מתפללים "והשב את העבודה לדביר ביתך וכו' ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך", לדביר ביתך הוא ראשי תיבות ל"ב, ועל זה מבקשים שייבנה בית המקדש ונוכל לעבדו עם לב ורצון.

הארת פרשת שקלים

אכן מזה אנו מבינים כיצד פועלת פרשת שקלים בימינו, כי הנה מה עשו עם מחצית השקל? קנו בהם קרבנות, ומהות הקרבנות הלא היא מסירות נפש לה' כידוע. **כל אחד תרם מכספו ונעשה שותף בקרבנות הציבור, וכך עבדו את ה' כדבעי, עם אישי ישראל, היינו עם אש פנימית**. ועוד זאת נ, כי לכולם היה חלק באותם קרבנות, ואף מי שנאבד שקלו, היו שלוחי בית דין תורמים עליו, כי **הקרבנות חייבים היו לבוא מכל ישראל ומתוך מסירות נפש ורצון, לב ומוח**.

ובכן, כל שנה לפני חודש ניסן, צריך האדם לבוא ולמסור את רצונו להקב"ה. מגיעה שנה חדשה ועמה עבודת ה' חדשה, ועלינו להוסיף עוד מוח ולב לעבודת ה' שלנו. ונמצא ששבת פרשת שקלים היא הזמן שבו מאספים מוח ולב מאנשים. בדרך כלל מוחו ולבו של אדם מונחים בכספו, ולכן כשלוקחים את כספו, לוקחים את מוחו ולבו. אבל עיקר הדבר הוא **שמאספים**

משכן/מקדש ה' מתקן את אשר קלקל חטא העגל, ולכן מבקשים אנו שהקב"ה ישקיף עלינו ממרום ויבנה לנו את בית המקדש.

וזהו הפירוש "אתר די ביה יחדון רוחין ונפשין". מקום הוא שפנימיות האדם וחיזוניותו, יכולות לשיר יחדיו לריבונו של עולם, כי בו מתחברים רוחין ונפשין.

מטבע של אש

ומוסיף הייטב לב' שזהו גם הביאור במחצית השקל. הן כולם שואלים מדוע מחצית דווקא ולא שקל שלם, אך הטעם הוא **כי היות שנטמטם לבם בחטא העגל, התחילו לעבוד את ה' בפייהם ובמעשה ידיהם ולבם בל עמם**, ונמצא שהעבודה אינה אלא מחצית עבודה, וחסר לה **המטבע של אש**, היינו התלהבות הלב. לכן **צוה אותם ה' להביא מחצית השקל לעורר הלב והרצון** ולכפר על ההעדר עד אותה שעה.

וזהו כוונת הכתוב "לתת את תרומת ה' לכפר על נפשתיכם", כי **העיקר הוא להביא את הנפש, את הלב ואת המוח, אל השי"ת**.

לפיכך הקדים שקליהם לשקליו

וזהו גם פירוש מאמר **ריש לקיש** (מגילה יג, ב): "גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל, לפיכך הקדים שקליהן לשקליו". המן ידע שיש להם לישראל פגם שהם מפוזרים ומפורדים בין העמים, והיינו שאין **לבם כדבעי, כי מי שיש לו לב שלם לריבונו של עולם, יש לו גם לב שלם לאחיו מישראל, כי זה תלוי בזה**, כפי שתראה שבמעמד הר סיני כיון שפסקה זוהמתו, עמדו כולם כאיש אחד בלב אחד. מדובר באותו לב, כי אין להם לישראל לב

המקדש, תשוקה היא לאותה דרגא של עבודה. כשאנו מתפללים לבניית הבית, אנו אומרים ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות. אנו רוצים לזכות לעשות שם רצונו בלב שלום. זוהי תשוקתינו. ובכן, כשאנו קוראים פרשת שקלים, הקריאה היא במקום העבודה, ומתעוררת אז תשוקה גדולה לעבודת ה' בבית המקדש, וכמה שהאדם משקיע עבודה בשבת שקלים, הוא באמת זוכה לגילוי לעבוד את ה' יותר בפנימיות.

את המוח והלב לה' ובכך זוכים לאותה הארה של מחצית השקל להיות הלב חוזר וניעור ולהתלהב בעבודת ה'.

אור פניך עלינו אדון נשא

הצדיקים התרפקו הרבה על הפיוט אור פניך שאומרים בפרשת שקלים, כי פיוט זה מבטא את ההתלהבות והאש קודש שיש לנו לריבונו של עולם. אנו מבקשים מהקב"ה שיראה לנו את אור פניו ונוכל להביא את השקלים לבית המקדש. תשוקה היא לבית

ליל שישי פרשת ויקהל כ"ג אדר א' תשפ"ב

כל אחד מביא את תכונותיו לעבודת ה'

עצמו: **למה הקב"ה נתנו לי** יש שאנשים חושבים שקיבלו את כשרונם כדי שיהיה להם במה להתפרנס, כמו שמתבטאים בדרך כלל: "ברוך ה', יש לו שתי ידיים ימניות, תהיה לו פרנסה ברווח בע"ה". נכון, אין זה סתירה, אבל זה מתחיל בכך **שהקב"ה נתן לאדם את כשרונו כדי שיעבדנו אתו**, אך היות שחלק מעבודת האדם היא ליישב את העולם, לכן יוכל להשתמש בכשרונו גם כדי להתפרנס תוך כדי שיעזור בהם לאחרים.

יכולים לראות אנשים שקיבלו מתנה מן השמים, ומקטנותם כבר ראו עליהם שהם מבינים היטב לרגשותיהם של אחרים ויודעים מעצמם איך ללכת עם טבעו של כל אחד ואחד. אף אחד לא לימד אותם שום דבר. הם כך נולדו. הם נולדו עם חוש מחודד מאוד להבין מה יכול לפגוע בבן שיחם ויודעים לעצור ולבלום את פיהם. ואם האדם רואה שקיבל מתנה זו, עליו להבין שהוא יכול לעזור בהם לאחרים. הוא יכול ללמד אחרים כיצד להיזהר שלא לפגוע באחרים, הוא יכול לעשות שלום בין איש לרעהו, וכן הוא יכול לקיים בדרך משל מצות כיבוד אב ואם יותר מכל אחד אחר, כי הוא יכול להבין עוד לפני שנתבקש מה האם אוהבת ואיזה מילים האב אוהב לשמוע.

לבב עקש יסור ממני רע לא אדע

הוא ממשיך שם שכך צריך האדם לעבוד את ה' עם מדת הענוה ואם כל מדה נכונה.

וכל אשר נמצא אתו

יסוד גדול אנו מוצאים בספה"ק **אורח לחיים**^א, יסוד שיש בו חיזוק גדול לכל יהודי, לכל אברך ולכל בחור, הסכיניו ושמעו. בפרשתו נאמר (לה, כז): "כל מרים תרומת כסף ונחושת הביאו את תרומת ה', וכל אשר נמצא אתו עצי שטים לכל מלאכת העבודה הביאו". משמעות הפסוק היא שכל אחד הביא מה שהיה לו. מי שהיה לו כסף - הביא כסף; מי שהיה לו זהב - הביא זהב; מי שהיה לו עצים - הביא עצים. כל אשר נמצא עם האדם, זה מה שרצו ממנו שיביא.

כתב ה'**אורח לחיים**: "ונראה דרמז בזה **דהאדם צריך לעבוד את השי"ת בטובות שנתן לו השי"ת** (אם הוא בדרך משל אדם מסודר מצד טבעו, יכול הוא לעזור עם זה לאנשים אחרים, הוא יכול לעשות להם סדר בחיים, הוא יכול לעזור למי שהסתבך בחובות, וכן הלאה), **ומי שהוא בעל מעלה יתירה, צריך לעבוד השי"ת בזה**, כמו שאמרנו **רבותינו ז"ל** (פסיקתא רבתי כה, רש"י משלי ג, ט) כבד את ה' מהונך - אל תקרי מהונך, אלא מגרונך (אם הקב"ה נתן לך קול נאה, כבד אותו בשירות ותשבחות), **וכן בכל המעלות שנתן לו השי"ת, צריך לחשוב שנתן לו השי"ת זה המעלה כדי לעבוד אותו**, כי כל פעל ה' למענהו (משלי טז, ד)".

לעבוד את עבודת המשכן

יסוד הדבר הוא שכאשר האדם רואה **שיש לו איזה כשרון, עליו לשאול את**

א. להרה"ק רבי אבהם חיים זיע"א אבד"ק זלאטשוב. תלמידים של המגיד הק' ממעזריטש, המגיד הק' מזלאטשוב והרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זיע"א. בזו"ר היה חתנו של הרה"ק ה'הפלאה' ובזו"ש של רבי ישכר בער מזלאטשוב זיע"א.

מבטל האדם את היצר הרע, אך לפי זה קשה מדוע נקראת התורה תבלין, ולכאורה צריך היה לומר בראתי יצר הרע בראתי תורה שתבטלו. כשמכניסים תבלין בקדירה, אין זה מבטל את התבשיל, אלא מטעימו, ואם כן איך יתכן לקראות לתורה תבלין ליצר הרע?

אך התשובה היא **שהיצר הרע משתמש עם התכונות שיש לו לאדם** וכך הוא מושכו כלפי מטה, ועבודת האדם אינה לבטל אותן תכונות, אלא להיפך, **עליו להפוך אותן לצד הקדושה**. אם יש לו לאדם לדוגמא הרבה מיסוד האש ומתוך כך הוא בא לידי כעס ונמשך לתאוות רעות, עליו להפך אותן לצד הקדושה, **וכשהיפך אותן, תהיה לו התלהבות דקדושה בכל עניני עבודת ה'**, כגון בתפילותיו, ובשבתות וימים טובים, וכן יעטוף אחרים מישראל בחמימות ויוכל לפרוץ בבכי כשיקשיב לצרת זולתו. לכן נקראת התורה תבלין מפני שנוטלת את המדה ומטעימה אותה, וכך אין האדם צריך להלחם עם המדה כי אם לבשלה עם התבלין עד שתהיה ראויה לאכילה.

וכן הוא בדרך משל בענין יסוד העפר שבעודו משמש לטובת היצר, מביא את האדם לידי עצבות ועצלות ומושכו כלפי מטה, **וביון שהאדם מהפכו לקדושה על-ידי התבלין שנתן לו הקב"ה, הוא יכול לעשות בו כל-כך הרבה דברים טובים**. הוא יכול להגיע על-ידי כן לשוב הדעת נכונה ועם זה לעזור לאחרים שלא יקבלו החלטות פזיזות ולא יפלו לבורות שלא יוכלו להחליץ מהם.

זהו הכלל, **כשהאדם לומד תורה באופן הנכון, התורה עוזרת לו לאדם להפך את תכונות נפשו לצד הקדושה ולהטעימן**, ואז הוא זוכה לחיים ערבים ומתוקים.

ומסביר שעצי שטים זה מדת העקשנות. מדת העקשנות, אינה מדה נעימה. האדם צריך להיות רך כקנה. אך עם כל זה האדם צריך להיות עקשן מול היצר הרע, ולכן אם רואה אדם שיש לו מדה זו, עליו לדעת שיש בכוחו כשמקבל על עצמו איזה דבר נגד היצר הרע, לעמוד בקבלתו עד הסוף.

ועל פי זה הוא מפרש כמין חומר לשון **נעים זמירות ישראל** (תהלים קא, ד) "לבב עקש יסור ממני רע לא אדע". דוד המלך אמר כך: אני רואה שיש לי מדה של עקשנות, אתה יודע מתי אוכל להסירה ממני? כאשר רע לא אדע, כלומר כשהיצר הרע יסור ממני, כי אז לא אצטרך יותר למדה זו. אבל כל עוד יש לי יצר הרע, אני זקוק למדה זו כדי להלחם ביצרי. וכך אנו רואים בחוש, שאותם אנשים שהם עקשנים מטבעם, אם הם מזככים אותה ומתרגלים להוציאה רק כשצריכים אותה לעבודת ה', הרי הם עולים על ידה מעלה מעלה, כי בזכותה הם מחזיקים בקבלותיהם והנהגותיהם ואפילו ינשבו כל הרוחות שבעולם, לא יותרו אפילו על קוצו של יו"ד, ואף יחזיקו את בני סביבתם לבב יפלו, כפי שיכולים לראות שכאשר יש כאלה בסביבה שמתחילים להחלש, זה בלבד, זה ביראת שמים, מי שמחזיק את כולם ואינו נותן להם ליפול, הוא העקשן. העקשן אומר: אין לו להיבהל מהם ומשכמותם. אנו צריכים להמשיך לעבוד את ה' כמימים ימימה. שפלוני יעשה מה שלבו חפץ, אנו ממשיכים בשלנו.

בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין

עוד הוא מביא בפרשה זו בשם רבו **המגיד הק' ממעזריטש זי"ע א': חז"ל** אמרו בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין, וכפשוטו הכוונה שעל ידי עסק התורה,

האדם לא נברא אלא לשבר טבעו

והנה יש שישאלו ממה שכתוב בספרים הקדושים, כגון **בצעטיל קטן של הרבי ר' אלימלך זיע"א**, שהאדם לא נברא אלא לשבר את הטבע, כי יבינו שהכוונה היא להלחם עם המדות. אך טעות גדולה היא. הקב"ה נתן לכל אחד שליחות נפלאה, כפי שראינו בדיבור הראשון שהבאנו מבעל אורח לחיים. **אין לך אדם בעולם שאין לו שליחות מיוחדת**. יכולים לראות בחוש שכל אחד יש לו מיזוג אחר. וכבר תראה מי שהוא עמקן גדול ויחד עם כן בעל רגש, והמיזוג של שני אלה יוצר לו את בעיות קשות, כי הוא מעמיק הרבה בתוך רגשות לבו, ומתקיים בו יוסיף דעת יוסיף מכאוב, אך כשהוא הולך ומעבד אותו, הוא מתעלה מזה הרבה מאוד בעבודת ה'. וכבר אמרו כשם שפרצופיהן אינם שווים, כך דעותיהן אינן שוות. **אין סוף למיזוגים שהקב"ה עושה, כי כל אחד יש לו שליחות המיוחדת רק לו**.

אמור מעתה: לשבר את הטבע אין פירושו להלחם עם המדה, אלא פירושו

להסיר את החלק הבלתי טוב של כל מדה ומדה, כי כשהאדם יורד לעולם, גופו רוצה ליטול את כל המדות לעצמו. אם הוא אוהב בדרך משל לדבר, כמו שאמרו חז"ל אדם לעמל יולד - לעמל פה, גופו רוצה לדבר הבלים. על זה אומרים לו: אל תבלום את פיך. תמשיך לדבר כפי תכונתך, אבל דבר בתורה ותפילה ולא בדברים בטלים.

ועוד יש לו לאדם לזכור שכולם מצפים ממנו לקיים את שליחותו, כי כך נבנה המשכן. המשכן נבנה על-ידי כולם ביחד. יש לך כסף? תביא כסף; יש לך נחושת? - תביא נחושת. כולם זקוקים לעקשנותך. זה פלא והפלא. יש קהילה של אנשים ובהם כמה שהם קלילים מטבעם, באים והולכים, ומתלבשים כל פעם כפי אשר נשאים לבם. ומנגד יש את העקשן של הקהילה. ליהוי ידוע שכולם זקוקים לו. הללו ירדו לתהום אם הוא לא יחזיק בעקשנותו. וכך הוא בענין כל תכונה שיש לו לאדם. אלמלא יביא בעל הנחושת את הנחושת - לא יהיה משכן. רק כשכל אחד מביא את מה שיש לו, רק אז נבנה המשכן כאיש אחד בלב אחד.

ניתן להשיג את הקונטרס 'הבינוני' במוקדים הבאים:

ארה"ק

ירושלים	מרכז בעלזא	חדר ארונות, ארון מס 76
	מקווה תולדות אהרן	שבטי ישראל 35
	מקוה צאנז	זית רענן
בית שמש	מקווה דושינסקי	שמואל הנביא
	מקווה שע"י ביהמ"ד המרכזי	רחוב בן איש חי 10 שכונת חפציבה
	ביהמ"ד תולדות אהרן	רח' בן איש חי 66 גבעת ירושלים
	ביהמ"ד בית גדליה	רמה ב טל: 053-317-0944
בני ברק	חדש! קיסק שע"י מקוה פופנהיים	נהרדעא 18
	בית המדרש הגדול נדבורנה	קרית נדבורנה
	מקוה בית פנחס	רחוב יואל
	מקוה וזניץ	רחוב רבינא
	מקוה בעלזא	רחוב בעלזא 5
	ביהמ"ד זכרון רפאל	רחוב יצחק נסים פינת עוזיאל
אשדוד	סופר מילר	רחוב אור החיים
	מעדניית יאפצ'ק	רחוב עזרא
	בית המדרש לעלוב	רחוב ברויער 27 שיוכן ה'
	סאטמער מרקט	רחוב חזון איש 33
	בית המדרש בית דוד שאול	רחוב ר' חנינא בן דוסא רובע ז
	מאפיית הנשיא	רחוב יהודה הנשיא 8 רובע ז
	בית מדרש בעלזא מרכזי	רחוב חטיבת הנגב רובע ג
	מאפיית אנגל	מרכז מסחרי בעל הנס
	ביהמ"ד בית פנחס	רחוב ינאי 12
	היכל שמחה בונים	רחוב האדמור מבעלזא רובע ג
ביתר עילית	ביהמ"ד מאקווא	רחוב התלמוד 9
	ביהמ"ד בית ישי	רחוב חטיבת גבעתי 3
	בית המדרש 'בית אהרן'	רחוב פחד יצחק 5
	בית המדרש בעלזא	רח' הרצוג 5 חדר ארונות ארון 59
	ביהמ"ד הגדול סערט וזניץ	052-762-0720
פתח תקוה	שכונת הבעש"ט	052-760-0162
	מקווה בעש"ט	רחוב מנחם בגין 115 א
קריית גת	מקווה קרעטשניף	רחוב נתיבות שלום 2
	בית המדרש אמרי חיים וזניץ	רחוב טרפון
מודיעין עילית	ביהמ"ד היכל שמואל אהרן צאנז	מתחם בתי הכנסת ברכפלד
	בית מדרש באיאן	גרין פארק
גבעת זאב	ביהמ"ד בעלזא	רחוב גור אריה
	ביהמ"ד לעלוב	רחוב ט"ז בסמוך למלון רימונים
צפת		
תל אביב	ביהמ"ד דרכי איש	הדף היומי 8
נתניה	חנות ספרים טובים	קרית צאנז

אם ברצונך לקחת חלק ב**זיכוי הרבים** ולפתוח מוקד הפצה למכירת הקונטרס באזור מגוריך, ניתן לפנות ל'מכון הבינוני' בכתובת מייל Info@machonhavineini.com

ניתן להשיג את הקונטרס 'הבית' במוקדים הבאים:

חול

4615 14th Avenue	ביהמ"ד זכרון מרדכי טאהש	בארא פארק
4909 13th Ave	Kosher Discount	
	ע"י המקוואות	מאגרא
50 Division Ave	Central Market	וויליאמסבורג
Phyllis Terrace 25	ספרים שאפע ווישניץ	מאגסי
5678 Park Ave	Zoubris	מונטריאל
5665 Park Ave	Copy BQ	
Lange Leemstraat 170A	בית המדרש אהל משה	אנטווערפן
Van Spangenastraat. 6	ביהמ"ד בעלזא מרכזי	
belgielei 80	חדש!! בית הלל	
47 East Bank	בית המדרש סקווירא	לונדון
St Kildas Road	בית מסחר עולם הספר	
1 Belz Terrace	ביהמ"ד בעלזא	
18 Hildaville Drive	ביהמ"ד הגדול ישמח ישראל	וועסטקליף
105 Hamlet Court Road	ביהמ"ד מילואים לאפור	

אויב ווילט איהר אנטייל נעמען אין דעם זיכוי הרבים, סיי פארקויפן אין אייער שוהל \ מקוה א.ד.ג. אדער נעמען א חלק אין די הוצאות, ביטע רופט: 718.387.1122

842106199482